UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
NOV 23 1921

Published and distributed under Permit (No. 789) autorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President.
A. S. Burleson,
POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA"
Published by the Lithuanian National League of America
K. J. PAULAUSKAS
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.50
To Foreign Countries $3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No. 46 — So. Boston, Mass., Lapkričio (Nov.) 17 d., 1921 m. — Metai VIII

Nusiginklavimo Konferencija

SUSIVAŽIAVIMAS PRASIDĖJO LAPKR. 12 DIENĄ.

Amerika Apsiima Laužyti Savo Statomus Laivus

SUV VALST. KONSULATAS KAUNE.

Pilsudskis Nori Rezignuoti.

GYNIMO KOMITETAS PRAŠO AUKŲ.

NUSIGNKLAVIMO KONFERENCIJA WASHINGTON'E.

WASHINGTON, D. C., lapkr. 12 d. Šiandie čion prasidėjo susivažiavimas svieto valdonų, kad apkalbėti, kaip sumažinus besiginklavimą, kuris jau yra nepakeliamas visoms šalims. Susivažiavime dalyvauja atstovai sių šalių: Anglijos, Kanados, Australijos, Naujosios Zelandijos, Prancuzijos, Italijos, Japonijos, Belgijos, Chinijos, Niderlandijos ir Portugalijos.

Pirmas posėdis laikytas lapkr. 12 d. ir sekantis posėdis atidėtas iki lapkr. 15 d.

Tuojau pirmame posėdyje Amerika nustebino visus atstovus, kad per Valstijos Sekretorių Hughes pareiškė, jog Amerika apsiima per 10 metų nestatyti naujų karės laivų. Negana to: dabar Amerikoje yra statoma 15 įvairių karės laivų, su kuriais jau yra išsikaštuota $330,000,000.00 — Suv. Valstijos apsiima išardyti ir šiuos laivus, jei kitos šalys apsiimus padaryti tą patį.

Reiškia — Amerika padarė puikią pradžią nusiginklavimui, tik baugu, kad ir su šiuo sumanymu neišeitų tokis juokas, kaip su Wilson'o "14 puktų."

PILSUDSKIS GĄZDINA REZIGNAVIMU.

Iš Varšavos ateina žinia, kad Lenkijos prezidentas Pilsudski susipyko su Lenkijos ministeriais dėlei Vilniaus. Susipykimas esąs toks didelis, kad Pilsudski pagrumojo rezignuosiąs iš Lenkijos prezidentų, jei jam ministeriai ir Lenkijos Seimas nenusileis. Reiškia — vagys susipešė. Ministerijos ir Seimas yra nusistatę, kad Vilnių atplėšti nuo Lietuvos ir be jokių ceremonijų prijungti prie Lenkijos. Gi Pilsudskio manymu Lietuvą reikią padaryti autonomiška valstija ir visą, netik vieną Vilnių, prijungti prie Lenkijos.

Pilsudžio pagrumojimas rezignuoti dar labiau nupuldė vertę lenkų markės — už vieną dolerį tą pačią dieną mokėjo 3700 lenkų markių.

LIETUVOS ATSTOVYBĖS LONDONE PATARĖJAS.

VAŠINGTONAS, XI, 8 d. (L. I. B.). Buvusis Ministerių Kabineto Reikalų Vedėjas, Tadas Petkevičius, paskirtas Lietuvos Atstovybės Londone patarėju. Kartu su gerb. Petkevičiu išvažiavo Londonan naujai paskirtas prekybos atašė Petraitis.

DR. GRINIUI PADARYTA OPERACIJA.

VAŠINGTONAS, XI, 8. d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, Lietuvos Ministerių Pirmininkui, Dr. Kaziui Griniui, buvo padaryta akių operacija. Operacija pavyko gerai.

JUNGTYNIŲ VALSTIJŲ DELEGACIJA ATVYKO KAUNAN KONSULATO STEIGTI.

VAŠINGTONAS, XI, 8 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, Kaunan atvyko Amerikos Suvienytų Valstijų delegacija su komisionieriu Evan Young, kad atidarius Amerikos konsulato veikimą Kaune ir susipažinus bendrai su Lietuvos padėtimi.

LIETUVOS GYNIMO KOMITETAS PRAŠO IŠ AMERIKOS LIETUVIŲ AUKŲ.

VAŠINGTONAS, XI, 8 d. (L. I. B.). Vyriausias Lietuvos Gynimo Komitetas, stovėdamas Lietuvos nepriklausomybės sargyboje, šiuo rimtu Tėvynės metu dar kartą kreipiasi prie Amerikos lietuvių, prašydama paramos. Aukos Gynimo Komitetui priimamos: **Representative of Lithuania,** New York Office, 370 Seventh Ave., New York, N. Y.

LIETUVOS ATSTOVYBĖS AMERIKOJE PAJIEŠKOJIMAI.

Jieškoma Įteikimui Svarbių Žinių:

JUOZAS PETROŠIUS,
Paeina iš Upynos, Tauragės apskr.

JUOZAPAS ARNATAVIČIA.

MIKOLAS ir STEPONAS KRIAUČIUKAI, gyvenusieji Pennsylvanijos valstijoje.

JONAS MILČIUS,
Paeina iš Garliavos valsč., Kauno apskr.

IGNAS VAIŠNORA ir JUOZAS KARVELIS, 1914 metais gyvenusieji Chicagoje.

ANTANAS, IGNAS ir JERONIMAS TIŠKAI, gyvenusieji jau per 20 metų Chicagoje.

PRANAS DAPKUS, paeina iš Šilavos valsč., Raseinių apskr.

JUOZAPAS MASVOLA, gyvenęs 202 Jefferson Ave., Newark, N. J.

Laiškai Lietuvos Atstovybėje Randasi del Sekančių:

VALERIJONUI BUTVILAI, gyvenusiam Boston, Mass. Valdiškas laiškas.

JUOZUI SABATAI, Valdiškas raštas iš Paryžiaus.

PETRUI GURAI, gyvenusiam Chicagoje, Valdiškas laiškas.

Prašome atsišaukti, arba jei kas turi žinių apie minėtas ypatas prašome pranešti šiuo adresu:

Representative of Lith. in Am., 1925 "F" St., N. W., Washington, D. C.

Lapkričio 8 d., 1921 m.

LIETUVOS ŽINIOS.

DAUGAILAI, (Utenos ap.). Ragučio reikalai. Rugsėjo 11 d. Daugailių valsčiaus sostinėje gimė nauja, dar čia nuo pasaulio įkurimo neregėta įstaiga, kurią gimdytojai apkrikštijo "Traktierius Gediminas Sinicienės" ir kuriai nusisamdė prityrusią auklę. Jaunos ir energingos auklės rupestingoje globoje ir budrioje šeimyninkės priežiuroje naujagimė įstaiga auga, stiprėja ir bujoja musų sostinės ir jos vachanalininkų naudai.

Tat ačiu musų gerbiamai Tarybai. Tikiuos, kad ragučio garbintojai jums ir jusų vaikams už tai tinkamai atsilygins... **Individas.**

BOLŠEVIKŲ RAUGAS.

Bolševikai, kad įsistiprinti valdžioje, kad paskui sauvališkai viešpatautų ir valdytų tamsias žmonių minias, užsiundė tamsius žmones ant inteligentijos. Išpiovė, iškorė, kalėjimuose supudė, badu numarino visą šviesesnę rusų inteligentiją. Pasiliko tamsių žmonių minias be šviesos ir susipratimo nešėjų — inteligentų, sugrobę ją savo žiauriais nagais bolševikų vadovai ir viešpatauja aršiau už patį carą. Kad dar labiau nusilpninus ir pačią tamsiąją minią, bolševikai kankina ją nuolatiniais karais ir kitokiais budais nuleisdami jai kraują.

Tokius bolševikų norus pareiškia ir musų "žemdirbiai," Spalių mėn. 16 d. šių metų Žemės Ukio Draugijos steigiamajame susirinkime vienas ukininkas reikalavo, kad draugijos nariais galėtų buti tiktai ukininkai, o inteligentus galėtų priimti tiktai visuotinis susirinkimas, kaip reikalingus darbininkus, nes, girdi, ukininkų reikalus gali suprasti ir ginti tiktai ukininkai. Gal kas pasakys, kad tai yra kokio nors tamsuolio išsišokimas. Bet gaila, kad inteligentams slaptai paskelbta kovą jau nešiandien, ji jau eina nuo tada, kada musų nepriklausoma valstybė pradėjo tvarkytis, kada del jos gyvenimo reikėjo ukininkus apdėti įvairiais mokesčiais, rekvizicijoms ir t. t. Čionai ukininkai inteligentuose pamatė savo priešininkus ir kaikur net ir visoje apskrityje pradėjo šalinti inteligentus iš savo tarpo. Kai-kuriose apskrityse. net į Valdybą neįsileista inteligentų, bet deja, tose apskrityse mes matome didžiausią netvarką, apsileidimą. Tiktai laimė, kad Lietuvoje dar tokių "ukininkų," dažniausia iš turtingesnių, yra ne per daug. Dar dauguma supranta, kad be inteligentų, be mokytų žmonių gerai darbo nepadarysi, kad tiktai tos valstybės yra stiprios, kuriose yra daugiau mokytų žmonių, daugiau inteligentijos. Jie supranta, kad inteligentai buvo žmonių vadovais ir kovotojais del žmonių caro laikais, vokiečių okupacijos metu ir bus tokiais ir toliau nepriklausomos Lietuvos gyvenime. Kadangi valstybė gali remtis tiktai gerai susitvarkiusioms savivaldybėmis ir koperatyvais, tai ukininkai iš čionai inteligentų ne tiktai ne privalo šalinti, bet kuodaugiausia turėtų rupintis tenai pritraukti. Neklausykite tokių išgamų, kurie liepia nuo inteligentų šalintis. Tiktai bendrai dirbdami, tikai vienylbėn susispiesdami visas savo jiegas mes galėsime savo priešą nugalėti ir geresnio gyvenimo pasiekti.

("Liet. Uk.") **Sodietis.**

A.L.T. SANDAROS
8-tas SEIMAS
Lapkričio 24, 25, 26 dd., 1921

SANDARIEČIŲ SVETAINĖJE,
327 E Street, So. Boston, Mass.
Prasidės Lapkričio 24 d., 10:30 val. dieną.

Seimo sesijos bus aukščiau minėtoje salėje, o Seimo vakarai su programais bus
LIETUVIŲ SVETAINĖJE,
Kampas E ir Silver Sts., So. Boston, Mass.

PROGRAMAS.

Lapkričio 24 d., vakare, draugiškas atstovų pasikalbėjimas.

Lapkričio 25, prakalbos. Kalbės V. K. Račkauskas ir kiti žymųs kalbėtojai.

Lapkričio 26 d. M. ir D. Dr-ja "Gabija" suloš puikų veikalą "SUGRĮŽO", kuris dar pirmą kartą bus So. Bostone.

Rezoliucijos.

RESALUTIONS CONDEMNING POLISH ATROCITIES IN LITHUANIA.

At a mass-miting of American citizens representing Lithuanian organizations of Boston, Mass., held at Faneuil Hall, in the City of Boston, Mass., on Sunday, November 13, 1921, the following resolutions were unanimously adopted:

WHEREAS, the Polish General Zeligowski, has ivaded and taken possession of Vilna, the ancient Capital of Lithuania, and the surrounding territory in the summer of 1920, in violation of the Polish - Lithuanian treaty, and is still in possession regardless of the repeated ruling of the Council of the League of Nations and the affirmation of the League itself that Vilna is Lithuanian territory, and

WHEREAS, instead of complying with these decisions of the Council of the League of Nations, Polish authorities at Vilna have imprisoned prominent Lithuanians under their jurisdiction; have closed all Lithuanian newspapers; Polish armed police attacked Lithuanian high schools placing the teachers under arrest and violently ejecting the students, kicking them, striking them with their guns and fists, injuring many, and the same police forcibly ejected the children from the Lithuanian orphanages, even driving the children from private homes for orphaned children; closed the Lithuanian banks, confiscating their contents; closed the Lithuanian Trading Company, an American Corporation; and perpetrated many other outrages and abuses, thus provoking a situation which might lead to repetition of pogroms or wholesale murder, and

WHEREAS, the Government of the United States has constantly extended financial and other material assistance to the Government of Poland, to such an extent that the United States is to-day by far the benefactor of the Polish Government and is thereby able to exert great moral influence over the Government of Poland, and

WHEREAS, the Government of Poland has been enabled, largely through the aid thus extended by the Government of the United States, to misdirect and misuse its military power in activities of territorial expansion far beyond its ethnografic boudaries and to pursue schemes of armed aggression against its neighbors, particularly against Lithuania, whose historic and rightful capital, Vilna, has been seized and held by the Polish troops, contrary to the solemn agreement of the Polish Government with the Lithuanian Government and with the Supreme Council of the Allies and the League of Nation, now it is

RESOLVED, that we respectfully petition the American Government to use its moral and humanitarian influence with the Polish Government to indule her to cease such outrages in Vilna territories and to

(Tąsa ant 4 pusl.).

SEIMO RENGIMO KOMISIJOS PRANEŠIMAS KETVIRTAS.

Dienotvarkė.

Musų nuomone, mes Seime turėsime prisilaikyti dalykų svarstyme šios eilės:

1. Seimo atidarymas ir atidarytojo prakalba.
2. Priėmimas mandatų.
3. Seimo prezidiumo rinkimas ir Seimo vedėjo prakalba.
4. Rinkimas įvairių komisijų.
5. Centro valdybos raportai:
a) Raportas Centro Prezidento;
b) Raportas Centro vice - prezidento;
c) Raportas Centro iždininko;
d) Atskaita Centro raštininko - administratoriaus.
6. Kontrolės Komisijos raportas.
7. Iždo globėjų raportai.
8. "Sandaros" laikraščio ir spaustuvės reilakai.
9. A. L. Tautinės Sandaros organizacijos reikalai:
a) Auginimas organizacijos;
b) Agitacijos tvarkymas;
c) Įvairių skundų ir patėmyjimų peržiurėjimai;
d) Nauji projektai.
10. Svarstymas Sandaros finansinio stovio.
11. "Sandaros" dvasinis stovis.
12. Literatinė Komisija.
13. "Sandaros" turinio klausime.
14. Redaktoriaus paaiškinimai Lietuvos reikaluose.
15. Hymans'o Projektas.
16. Lietuvos politinė padėtis.
17. Žemės reformos klausimas.
18. Mokyklų klausimas.
19. Bažnyčios ir Valstybės klausimas.
20. Lietuvos Paskolos klausimas.
21. Lietuvos Finansinės Misijos reikalu.
22. A. L. T. Sandaros ir Valstiečių Sąjungos susiartinimo klausimu.
23. Progresyvių Draugijų susivažiavimo klausimu.
24. Atsinešimas į kitas srioves.
25. Bepartyvių klausimu.
26. Washingtono Nusiginklavimo Konferencijos klausimu.
27 Apskričių klausimas.
28. A. L. Taut. Sandaros programo peržiurėjimas.
29. A. L. T. Sandaros Centro viršininkų užtvirtinimas.
30. Kontrolės komisijos rinkimai.
31. Redaktoriaus rinkimas.
32. Ateinančiam Seimui vietos paskyrimas.
33. Pabaigimas nebaigtų dalykų.
34. Uždarymas Seimo.

Pageidaujama, kad be Seimo atstovų atvyktų nariai — jie turės Seime patariamą balsą.

Dar vieną ir paskutinį kartą kviečiame kuopų valdybas tuo šaukti kuopų susirinkimus, pasitarti išdėtais čia dienotvarkėje klausimais ir taip pat aptarti kitus klausimus, kuriuos kuopos nariai susirinkę, ir kuriuos kuopa rastų reikalingu svarstyti Seime.

Seimui svarstytinus klausimus kuopos privalo atsiųsti Seimo Rengimo Komisijai išanksto, kad juos prirengtų.

S. NORKUNAS,
V. JANKAUSKAS,
K. ŽIBIKAS.

327 E St., Boston 27, Mass.
Tel. So. Boston, 2408.

A.L.T.S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į A. L. T. SANDARĄ.

Prie 7 kp., So. Boston, Mass.:
Liudvikas Zavistonavičius,
Prie 9 kp., Cambridge, Mass.:
Teofilė Ambrošiutė.
Prie 16 kp., Worcester, Mass.:
Zigmas Juškevičius,
Jonas Pupis,
Stasys Kulis,
Feliksas Grinskis.
Prie 36 kp., Pittsburgh, Pa.:
Juozas Grigaliunas,
Jonas Krasmauskas,
Kazys Šimkunas,
Petras Stempelis,
Jonas Kazlauskas.

AUKOS SPAUSTUVĖS SKOLŲ IŠMOKĖJIMUI.

25 kp. nariai, Chicago, Ill.:
Pet. Petraitienė 2.00,
Vincas Andrulis 2.00,
S. K. Gryšius 2.00.
"Sandaros" skaitytojas, Vaclas Brazauskas 1.50.

SEIMO BELAUKIANT.

Branguș broliai ir sesutės, sandariečiai! Jau praslinko vieni metai laiko, kaip šiame skyriuje man tenka su jumis bendrai pasikalbėti apie bendrus musų organizacijos T. L. T. Sandaros reikalus.

Tiesa, nors metai sunkus, siaučiant didelei bedarbei, vienok musų visų ideališkumas, pasišventimas ir nenuilstantis darbavimasis dėlei labo musų organizacijos parodė didelę stiprybę, kad pajiegėme pergyventi sunkias valandas. Jeigu kaip šiais metais, taip ir toliaus darbuosimės, beabejo, kad po šio busiančio Seimo mes susilauksime dar šviesesnės ateities, įžengsime dar į platesnį vieškelį, kuriuomi galėsime eiti su daug skaitilngesniu buriu tautiečių — eiti demokratijos vieškeliu. Matydamas tokį visų sandariečių pasišventimą darbe labui musų organizacijos, pilnai pasitikiu, kad laukiamasis musų Seimas pavyks ir jis padarys didelį žingsnį pirmyn musų organizacijos reikaluose.

Kadangi Seimo Rengimo Komisija veda visus prisirengimo reikalus, tai man niekas nelieka daugiaus rašyti, kaip tik laukti atvykstančių atstovų, su kuriais bendrai galėsime aptarti savus reikalus. Tad linkėdamas viso labo, laukdamas jus Seiman, pasilieku

Su gilia pagarba,
K. J. PAULAUSKAS,
"Sandaros" Sekr.-Adm.

Iš A.L.T.S. Kp. Veikimo.

DAYTON, OHIO.

A. L. T. Sandaros 34 kuopos, Dayton, Ohio susirinkime, laikytame spalio 30 d., 1921 m., nutarė priduoti busiančiam A. L. T. S. Seimui šiuos sumanymus:

1. Kad butų parengtos taisyklės kuopų valdymuisi ir susirinkimuose tvarkos vedimui.

2. Kad butų pagamintos kuopoms įsakymų knygelės (Order Books), be kurių kuopos negali turėti geros tvarkos finansiškuose reikaluose.

Taipgi tame susirinkime buvo svarstyta "Sandaros" finansinis stovis ir kadangi dar musų organizacija skolų neišbaigė, tad nutarta, kad del tų 50 dolerių, kurie buvo duota Sandarai kaipo paskola, butų pasiųsta Seimui pareiškimas, jog padarome auką. Ir prie to dauguma narių išsireiškė, kad musų 34 kuopa, budama dar jauna ir nariais neskaitlinga, o aukojo 50 dolerių; tai pažiurėsime, kiek didžiosios ir turtingesnės kuopos pasirodys: jei kitos gerai pasirodys su geromis aukomis, tai musų nariai, kurių yra vos apie 20, apsiima sumesti iš savo kišenių, dar kitą penkiasdešimtį dolerių. Jei jau kitos kuopos apsileis, tai, žinoma, mes vieni nedėsime, nes neką dešimkė gelbės, kur reikia tukstančių. Todel visos kuopos ir visi nariai sukruskime, paliuosuokime savo organizaciją nuo skolų, išleiskime "Sandarą" nors du kartu į sąvaitę.

Tad visi prie darbo! nustebinkime busiančio Seimo atstovus, suversdami tukstančius dolerių.

T. A. Sakaitis,
A. L. T. S. 34 kp. sekr.

T.M.D. Reikalai.

LAIŠKAS Į REDAKCIJĄ.

Gerbiamoji "Sandaros" Red.:—

Malonėkite patalpinti į Jusų gerbiamą laikraštį šiuos mano kelis žodžius, kad tuomi atitaisius kompromituojantį mane T. M. D. viršininkų žygį.

"Sandaros" 44 num. yra patalpinta T. M. D. reikaluose neva krivulė, reikale dabar spausdinamo leidinio "Kita Karė," kurioje taipgi patalpinta ištisai ir mano ypatiškas laiškas, rašytas p. F. Živatkauskui. Inteligentiškas žmogus perskaitęs oficialėje krivulėje tokį mano laišką, gali ištikrųjų pamanyti, kad aš neatskiriu organizacijos reikalų nuo savo asmeninių reikalų. Tačiau visai taip nėra. T. M. D. valdyba niekuomet neleido oficialės krivulės aukščiau minėto veikalo reikalu — bent man niekuomet neteko kokios krivulės matyti. Savu laiku p. Živatkauskas kreipėsi prie manęs ypatišku laišku, klausdamas mano nuomonės apie "The Next War" ir taipgi paklausė, kaip mano asmeniniai reikalai. Aš pareikšdamas savo nuomonę apie minimą veikalą, prie progos, prisiminiau ir savo asmeninius reikalus ir štai su didžiausiu nusistebėjimu skaitau "Sandaroje" šitą savo asmeninį laišką, patalpintą kaipo mano oficialį nuomonės išreiškimą, ir tai patalpinta ištisai!

Ištikrųjų, negalima nesistebėti tokiu naivumu T. M. D. valdybos! Jau jei nebuvo laiko perleisti per visus Apšvietos Komisijos narius oficialės krivulės ir prisėjo siųsti ne spausdai rašytą asmeninį laišką, kaipo ofcialų nuomonės išreiškimą, tai reikėjo nors asmeninius dalykus iš to laiško išbraukti, kurie nieko bendro neturi su organizacijos reikalais ir net kompromituoja mane kaipo Apšvietos Komisijos narį.

Kaip gaila, kad viskas taip ant greitųjų daroma, kad nėra laiko net pagalvoti, kas spaudai tinka, naudojant ypatiškus laiškus, o kas netinka. Nejaugi negalima išvengti tokių nenuoseklumų, su kuriais bereikalingo nesmagumo daroma kitiems žmonėms?

S. E. VITAITIS,
T. M. D. Apšv. Kom. narys.

CLEVELAND, OHIO.

Rugsėjo 24, 1921.

Iš T. M. D. 20 Kuopos Darbuotės.

Pasibaigus vasaros karščiams, sukruto ir T. M. D. 20 kuopa prie veikimo. Mat laike vasaros karščių kuopa nelaikė susirinkimų. Žodžiu — turėjo vakacijas. 18 rugsėjo, laikydama susirinkimą apkalbėjo, kad del didesnio apšvietos platinimo ir del užganėdinimo narių, Centras paimtų bent vieniems metams žurnalą "Artoją". Kaip teko girdėti nuo "Artojo" leidėjų, tai galima butų gauti gana geromis sąlygomis, iš ko butų ir T. M. D. nariai bent iš dalies užganėdinti ir padėtų paskleisti vienintėlį Amerikos lietuvių žurnalą. Kadangi šiuomi kartu nieko nariams nežada T. M. D. Centras, tai pakol bus paruoštas naujas leidinys, tai nors nariai gautų apšvietą platinantį žurnalą.

Butų labai malonu, kad ir kitos T. M. D. kuopos sukrustų apsvarstyti šį dalyką ir savo nuomones bei tarimus paskelbtų organe.

T. M. D. 20 kuopa pageidauja, kad ir Centras šį-tą prabiltų. Jau kelintas mėnuo, kaip nieko, o nieko Centras savo nariams nepraneša, o nariai laukia paaiškinimų bei nurodymų, kaip varyti agitaciją už T. M. D. ir kas yra veikiama T. M. D. labui. Kuomet iš Centro bus gaunami pranešimai bei nurodymai, tai ir kuopose bus geresnis veikimas.

T. M. D. kuopa veikia pagal savo išgalę, Rengia teatriškus perstatymus bei šiaip vakarus. Šiame sezone yra rengiamas vakaras ant 16 d. Spalio, kur bus sulošta veikalas "Balon puolęs sausas neliksi."

T. M. D. 20 kuopa skatina, kad ir kitos kuopos svarstytų T. M. D. reikalus, varytų agitaciją ir praneštų organan apie savo veikimą.

Prie darbo T. M. D. nariai, — o ateitis musų!

T. M. D. 20 kp. Valdyba:
Pirm. **Iz. Lamas,**
Fin. r. **J. N. Baltrukoniutė,**
Nut. rašt. **V. P. Banionis.**

Kaip Kovoti Prieš Valdininkų Sauvalę.

Spaudoje ir šiaip gyvenime dažnai nusiskundžiama blagais valdininkų darbais.

Sakoma, kad: valdininkai netikę, persisunkę senojo rusų biurokratizmo, nemandagiai elgiąsi su piliečiais, tinginiauja, vagiliauja, imą kyšius, mušąsi, girtuokliauja ir t. t.

Antra vertus, pasiklausyk, ką valdininkai šneka apie piliečius... išgirsi, kad piliečiai tamsiai — juodi, pripratę varomi — verčiami, kad be kančiaus jokios valdžios, jokių pareigų jie nenori pripažinti... Kad jie tesirupiną tiktai savo asmens reikalais, nei valstybės, nei visuomenės, net savo artimo kaimyno reikalai jiems nerupi... Kada jų savivaldybės ištižusios, kad ten patekę žmonės mažos vertės, daugiausiai girtuokliai, kuriems savivaldybių reikalai nė galvoj, tik degtinė, kyšiai rupi ir t. t.

Ir suprask dabar žmogau, kurios pusės teisybė!

Aiškus dalykas, kad ir vienoj ir antroj pusėj tarp išpustų šauksmų randasi nemaža dalis ir teisybės; o tie šauksmai, tai kovos trukšmas; bet kuri pusė turi pirma sudėt ginklus ir prašyti taikos?

Man rodos, pirmi turi nusileisti valdininkai ir štai kodel:

Pirmas dalykas, valdininkai nėra paprasti piliečiai — įtarti, kad jie "tamsųs juodi," negalima!

Kita, tie žmonės, užimdami savo vietą tuo jau yra pasižadėję tarnauti visuomenei, iš to, kaip sakoma, valgo duoną. Taigi jų pirmųjų — o ne piliečių, pareiga taikytis prie visuomenės, mokyti, taisyti ją, o ne naudot jos nepribrendimą saviems patogumams.

Kokie jie butų valdžios atstovai, jeigu nekurtų, negyvendintų valdžios — taip sunkiai iškovotą laisvos šalies demokratinę tvarką?

Tokiu budu, valdininkų teisininmasis piliečių nesubrendimu negali buti priimtinas.

Dabar piliečiai.

Gali buti Anglijos, Šveicarijos, ar kitos kokios aukštai kulturingos šalies piliečiai daugumoje aukščiau stovi ir už kai-kuriuos musų valdininkus.... Tai padarė ilgų amžių kulturinis visuomenės auklėjimas. Bet aš pabriežiu, kad tai gali buti tik "daugumoje," nes didumoje ir kulturingoje šalyje visuotinai susipratusių piliečių buti negali.

Paprasti piliečiai gyvena atskiru savo gyvenimu. Kova už buvį daugumai tiek yr sunki, kad žmogui nėra kada galvoti apie valstybės teises ar geresnę tvarką — jis vos spėja gyvenimo verčiamas žengti pasrioviui, o kiek staptelėjai ir gyveniman išmeta iš vėžės — iš to nusiminimai. Žinoma čia nekalbama apie pavienius piliečius, kurie gali buti ne blogiau susipratę ir už pačius valdininkus. Tie pavieniai sąmoningieji piliečiai, tai ir yra daugumos visuomenės smegens ir akys, kuriuos ji šiaip ar taip reiškia savo valia santykyje su valdžia.

Bet vistiek jie delto nėra pati visuomenė. Prileiskim, kad ir butų, ir tuomet ne jų pareiga buti pavyzdžiu valdininkams, o pačių valdininkų, nes jeigu valdininką imsim kaip valstybės darbininką specialistą, tai tie susipratę visuomenės atstovai bus tik mėgėjai — savanoriai.

Štai kaip reikia žiurėti į tuos vienos ir kitos pusės nusiskundimus.

Tai išsiaiškinus galima eiti prie nustatymo tų įerzintų santykių tarp piliečių ir valdininkų.

Jau buvo paaiškinta, kad valdininkas negali pasiteisinti blogai daręs, delto, kad piliečiai savo nesubrendimu davę jam pagundos blogai daryti. Jeigu pilietis kursto valdininką blogai elgtis (siulo kyšį, girdo, kad šis jo neteisėtą darbą pateisintų) tuomet valdininkas, žinodamas įstatymus, gali traukti tokį pilietį atsakomybėn. Vienas kitas toks atsitikimas bus geriausia pamoka visiems ir daugiau nieks nedrįs nešvariu reikalu prie jo lysti. Taigi valdininkai turi gana griežtų priemonių kovai su piliečių nesąžiningumu ir mokymui jų pilietinės doros.

Kokių priemonių turi piliečiai kovai su valdininkų nesąžiningumais?

Priemonės tos pačios — įstatymai. Silpnesnė pusė šių antrųjų yra ta: 1) kad paprasti piliečiai dažniausiai įstatymų nežino ir 2) bijo nesąžiningų valdininkų keršto.

Šios dvi priežastys sudaro pagrindinį skirtumą kovoje su neteisėtumais tarp valdininkų ir paprastų piliečių, ir yra priežastimi, del kurios atskiri piliečiai labai retai teskundžia nusikaltusius valdininkus, o daugiausiai mėgsta kaltinti bendrai "visą valdžią."

Delto kova prieš blogus valdininkus turi buti taip sutvarkyta, kad pavienis pilietis, skųsdamas nusikaltusį, butų garantuotas: 1) kad jis skundžia pamatuotai įstatymais ir 2) kad apskųstasis negalės jo persekioti už teisybę.

Tai gali atsiekti ne pavienia piliečiai, bet pilietinės organizacijos, kaip tai savivaldybės, partijų grupės (Valstiečių Sąjungos kuopos) ir kitokios visuomenės organizacijos: Aš imu savivaldybes, nes jos sudaro srities atstovybę ir kaip tokios turėtų ginti savo piliečių teises nuo valdininkų sauvalės.

Štai kaip tai turėtų buti tvarkoma: pilietis, patyręs kokios iš valdininko neteisybės, kreipiasi į savo pasitikimąjį valsčiaus tarybos narį. Jiedu abu gerai dalyką ištyrę surašo trumpą pareiškimą aiškiai išdėstydami pačius faktus ir įteikia Tarybos prezidiumui (pirmininkui, sekretoriui). Šie turi patikrinti, kiek skundas gali buti įstatymais pamatuotas ir žiurint, koks skundas, arba patiekia Tarybai patikrinti arba siunčia prezidiumo vardu atatinkamai įstaigai tiesioginiam valdininko viršininkui, valstybės ginėjui, teismui).

Taip duodami skundus patenkina abu viršuj minėtu reikalavimu: butent ir įstatymų saugojimą ir apdraudžia padavusį skundą nuo valdininko keršto. Nes šiuo atsitikimu padavusis skundą yra paprastas reiškėjas, o skundžia Valsčiaus Taryba, kuri kaip viso valsčiaus atstovybė keršijimo nebijo. Kitaip sakant už padavusį skundą reikale užsistoja visas valsčius ir tokiu budu kova nebaisi. Taip-pat ir partijų kuopos (Valstiečių Sąujnga). Patyrusis nusižengimą praneša savo kuopos valdybai (raštu, nes žodžiai greit pamirštama), toji bešališkai ištiria, patikrina įstatymus ir perduoda kur reikia.

Vis delto savivaldybės turi pirmenybę prieš kitokias visuomenės grupes, nes: 1) Savivaldybės apima visą valsčių, tuo tarpu partija gali apimti tik tamtikrą visuomenės dalį ir 2) Savivaldybėje įeina visos valsčiaus partijos ir todel jos atrodo bešališkesnės, negu partijos. Todel ir partijų kuopoms patartina šiuo reikalu dirbti bendrai su Valsčiaus Tarybose esančiais savo atstovais.

Tokiu budu galima butų sėkmingiausiai kovoti prieš neteisėtus valdininkų darbus.

Reikia mesti vien šaukus, kad valdžia šiokia, valdžia tokia, o imti rimtai kovoti su pačiais nusikaltimais. Tiktai imant pačius faktus, o ne girdėtus gandus, pasiremiant įstatymais tegalima bus tas blogas atitaisyti ir savo teises apginti, ir teisę musų krašte įgyvendinti.

Gandai ir bendri nusiskundimai aptemdina dalyką ir dar labiau padeda neteisėtumams įsigalėti.

K. Ralys.
("Liet. Uk.").

Lietuvos Valstiečių Sąjungos Suvažiavimas

Lietuvos Valstiečių Sąjunga turėjo susivažiavimą Kaune pradžioje pereito mėnesio. Kaip žinote gerai, Amerikos A. T. Sandara ir Lietuvos Valstiečių Sąjunga yra dručiai susigiminiavę ir nutarę išvien veikti Lietuvos kurimo klausimu. "Sandaros" redakcijai yra pranešama privačiai iš Kauno, kad Valstiečių Sąjungos susivažiavimas pavedė savo Centro komitetui atsiųsti pasveikinimą Sandaros Seimui.

Valstiečių Sąjungos susivažiavimą randame aprašytą "Lietuvos Ukininke" sekančiai:

Lietuvos Valstiečių Sąjungos Susivažiavimas.

Susivažiavimas prasidėjo spalio 8 d., 10 val. ryto. L. V. Sąjungos pirmininkas Dr. J. Staugaitis atidarė susivažiavimą trumpa kalba. Išrinko į prezidiumą Dr. J. Staugaitį pirm. ir V. Oškinį ir P. Kuzminską pagelbininkais pirmininkui. Sekretoriatas iš šių žmonių: J. Pronskus, K. Ralys ir A. Grigiškis.

Posvėdžiai buvo išryto ir po pietų. Pirmą ir antrą dieną darė pranešimus: Dr. J. Staugaitis apie C. K. darbus, Dr. Vl. Lašas apie L. V. S. ir S. L. Dem. partijos St. Seimo frakcijų bloko darbą, Vl. Natkevičius apie Lietuvos Valstybės Konstituciją, A. Rimka apie ekonominę padėtį, Dr. K. Grinius apie vidaus padėtį, prof. J. Šimkus apie musų kariuomenę, M. Sleževičius apie vidaus ir užsienio politiką, sugrįžę iš Ženevos atstovai inž. T. Naruševičius ir Sidzikauskas pranešė apie derybas Ženevoje. Trečią dieną buvo pranešimas tarpe kitų, Žemės Ukio ir Valstybės Turtų ministerio Aleksos apie miškus ir žemės klausimą. Išnešta daug rezoliucijų. Kas pribuvo iš valstiečių tie daug pasimokys ir išgirs. Viso suvažiavo 67 atstovai. Į pasėdžius lankėsi daug svečių. Susivažiavimas tęsėsi keturias dienas.

NUTARIMAI

Valstiečių Sąjungos ir Socialistų Liaudininkų Demokratų Susivažiavimo.

1921 m. spalių mėn. 8-12 d.

Nutarimai del Lietuvos Politinės Padėties.

Apsvarstęs klausimą apie susidariusią dabartiniu momentu Lietuvos Respublikos tarptautinę padėtį sąryšyj su Briuselio ir Genevos derybomis ir su Tautų Sąjungos ir Plenumo sprendimais, Lietuvos Valstiečių Sąjungos ir Socialistų Liaudininkų Demokratų partijos susivažiavimas konstatuoja:

1) 1921 m., rugsėjo 3 d. Hymanso patiektas ir Tautų Sąjungos Tarybos bei Plenumo patvirtintas sutarties su Lenkija projektas sunkiai įžeidžia Lietuvos suverenumą ir gyviausius jos reikalus, primesdamas Lietuvai bendrus su Lenkija organus užsienio, ekonomijos ir finansų srityse.

2) Tasai sutarties projektas, versdamas Lietuvą csudaryti su Lenkija apsigynimo karo konvenciją, gerai žinant Lenkijos agresingumą, avantiurizmą bei imperializmą, gresia kas valanda įtraukti Lietuvą prieš jos norus į karus su kaimynais.

3) Ekonominis bei finansinis Lenkijos suirimas, sudarius Lietuvai artymesnius su Lenkija ekonominius bei finansinius ryšius, gali sudaryti Lietuvai ekonominio ir finansinio sunykimo pavojaus.

4) Primetimas visai Lietuvai lenkų kalbos šale lietuvių, kaipo oficialinės kalbos, reikštų suteikti lenkams galimybės ir toliau varyti Lietuvoje pražutingą lenkinimo darbą.

5) Tasai sutarties projektas siulo įtraukti į sutartį su Lenkija visas garantijas del mažumos teisių ir tuo suteikia Lenkijai galimybės kištis į vidaus Lietuvos reikalus.

Visa tai turėdamas galvoje ir matydamas aiškią pražuti, kurion Lietuva butų traukiama, priėmus Tautų Sąjungos patvirtintąjį Hymans'o projektą Lietuvos Valstiečių Sąjungos ir Socialistų Liaudininkų Demokratų susivažiavimas reiškia griežčiausią protestą prieš Tautų Sąjungos nutarimą primesti Lietuvai Hymans'o projektą neatsižvelgiant į Lietuvos Gyvybės reikalą, jos suverenumą, ir šaukia Lietuvos Liaudį prie dideliausios ištvermės kovoje už Lietuvos laisvę ir senus Lietuvos tautos idealus, užmezgant kuo artimiausių ryšių su savo kaimynais Latviais, Estais ir kitomis Pabaltjurio valstybėmis.

Negalėdamas nešti atsakomybės už valdžios politiką, kuri yra vedama Krikščionių Demokratų Partijos, esant Ministerių Kabinete tik vienam musų partijos atstovui ir tam pačiam jokios Ministerijos nevaldant (be portfelio), ir atsižvelgdamas į tą sunkią ir nepakenčiamą padėtį, kurioje yra atsiduręs musų su lenkais santikių klausimas, L. V. S. ir S. L. D. P. susivažiavimas pareiškia, kad jis negalės pasitikėti tokia Vyriausybe, kuri kuo griežčiausiai nesaugos Lievuso suverenumo ir kuri tiks daryti mažiausio nusileidimo, vedančio prie bendrų organų užsienio ir ekonomijos srityje, o taip pat militarinės konvencijos, pirm negu buvo nustatytos galutinos sienos tarp Lenkijos ir Rusijos.

(Bus daugiau).

Karui Siaučiant

— Bočių Atmintojas —

(Tąsa).

Pykau, manydamas, kad užsižioplavo, kur, bet atsitraukus paaiškėjo, kad atėjus jiems į minimą kaimą rasdavo priešą ir manydami, kad tas pats yra ir pas mus, kadangi, sulig jų nuomone, jau priešas užpakalyje, bėgdavo link žiežmarių, kur nuvyko gurguolės, bet ten neradę musųjų manė, kad papuolėme belaisvėn — tokias ir paleido paskalas. Mes stiprinomės ramiai ir manėme laikyties.

Kairėje ties žasliais, kur liko perkirsta musų linija, taipgi ėjo smarkus mušis; ten kovėsi musų burio 1-s skyrius, priskirtas prie 2 pėst. pulko, 1-s kuopos. Toji vieta buvo nuo mus už kelių verstų.

Ant jų taipgi atkakliai puolė daug didesnės priešų spėkos ir arti buvo priėję. Kiek aptilus musųjų šaudymui, buvo girdėties rusų kamanda. Ją davė, matyt, žydas, kadangi ėjo žydiškuojanti rusų kalba. Aiškiai girdėjosi riksmas jų vado-žydo: "Tchovarysči vperiod!" bet iš grandinės kareivių dar smarkesni maišomi su rusų mėgiamais ir raštuose nevartojamais keiksmais: "gdie paidioš, nazad tolko!" (kur eisi, atgal tik). Vadas vėl rėkė, karščiavosi: "Vperiod, ved ich tam malo jest!" (pirmyn, kadangi mažai jų ten yra). Priešo kareiviai vadų stumiami, slinko artyn, nors keikdami ir netikėdami vadui, kad musų mažai butų. Dejavo laužomi krumai, skambėjo riksmai ir virė tikras pragaras. Priešas į musuosius atidarė artilerijos ugnį ir palei kulkosvydį ėmė pulti granatos, viršum sprogti šrapneliai (į mus ties Strašunu kaimu iš artilerijos nešaudė ir ant tiek buvome laimingesni). Viena puolė visai arti kulkosvydžio, ir jį su pas jį šaudžiusiais kareiviais apvertė žemėmis. Kareivis iš išgąsčio pabalo truputį ir nutruko rankos nuo kulkosvydžio rankenėlės. Kulkosvydis kiek aptilo. Priešai pastebėję, pradėjo iš grandinės šaukti: "popalo, popalo, davaite jieščio!" (pataikė, pataikė, duokite dar). Musiesiems iš tos vietos teko su kulkosvydžiu paeiti į kitą šoną ir iš ten atidaryti ugnį į puolantį priešą. Vos musų kulkosvydžiui iš senosios vietos nuėjus, jau puolė į tą vietą priešo granata, žemes išversdama į viršų. Priešai puolė ir jau prisiartino prie kalnelio, ant kurio gynėsi musieji, buvo per kokį 200 žingsnių nuo musųjų. Sprogus musųjų kulkosvydyje-tutoje šovinio gilžei, kulkosvydis liko nebeveikiantis ir reikalingas taisymo, įrankių pas mus daug truko, o dar esant nepritysusiems mušiuose neužmatėme reikalo einant mušin pasiimti antrą tutą atsargai. Kuopos kareiviai be kulkosvydžio nebegalėjo įstengti atlaikyti ir prisiėjo atsitraukti be nuostolių, nors priešas ir arti. Pas mus, nors ir atlaikėme, turėjome šiokius, tokius nuostolius: du lengvai, du sunkiai sužeisti. Kitu kart žinojome, kad tuta atsargai turėti labai reikalinga ir jau gavę pirmą krikštą mušyje jautėmės esą gavę praktikos ir žinojome, kas labiau reikalinga mušyje, kad laimėjus.

Mums, atlaikiusiems mušį ties Strašunais,iki vidurnakčiui 1 val. buvo ramu ir blogo dar nejautėme, ryšiai nors nebeveikė, bet buvo bandymų susirišti ir manėme, kad dalykas einasi gerai. Mušio karštyje, ištikus kliučiai musų kulkosvydyje ir skubinant sutaisyti, kad nepražioplavus gero laiko, trusdamas gulsčiomis po šaudančiu kulkosvydžiu, kadangi dar neužbaigus jo sutaisymą ir galint šaudyti nelaukiant pabaigos, priešui bėgant į šoną kada galima buvo geriausiai pakenkti, atidarėme ugnį, likau jo balso užgautas ir po mušio pasijutau kurčias. Vadas kalbėjo į mane, įsakydamas sekti priešą, o jis patsai eis kiek toliau ir tuojau bus vietoje ir jei pasirodytų priešais, atidaryti kulkosvydžio ugnį. Jo žodžius supratau tik iš jo lupų, bet girdėjau silpnai ir tik už sąvaitės laiko atsitaisiau, bet visgi jausdamas, kad biskutį girdėjimui pakenkė. Užgavimo priežastis: neįpratimas į tą balsą ir atsigulimas po pačiu kulkosvydžio pirmagaliu, kadangi tik suskubus sutaisyti bet dar neužsukus kulkosvydžio pirmagalyje "nadulnyko" pasirodė gyvas reikalas atidaryti šaudymą ir šaudantysis, gavęs iš manęs sutikimą, dar besukant minimą "madulniką" atidarė ugnį į priešus. Kulkos švilpė pro pat ausis ir lėkė kuone pro delnus, kolei užsukęs pasitraukiau į šalį ir pradėjau savo paprastą kovos darbą. Ėjo mums kovos darbymetis lyg ukininkui rugiapiutyje ar šieną vežant, kuomet užeina lietaus juodas debesys. Tame lauke krito rusų užmuštais apie 50 kareivių ir sužeistais apie 60. Tą girdėjome nuo vietinių gyventojų, katrie, sakosi, vežę sužeistus ir užmužtus į Vievį (tvirtinti žinių negalima, bet jų žymųs nuostoliai suprantami ir buvo pastebimi) net per visą naktį.

Naktis tyli. Tik dejuoja sužeistieji, dreba nuo šalčio kareiviai, kadangi apsivilkimas buvo silpnas. Eidami mušin ir laike jo gavome gerai sušilti, po mušio atšalome ir darėsi naktį šalta. Dejavo sužeistasis per kojas ir skundėti, kad šalta, o ypač žaizdai. Jo rubas, siutas kaime, buvo silpnas ir mažai tešildė. Gaila darėsi draugo ir nors pačiam buvo pošaltoka, bet šinelio ant savęs nebepakenčiau ir jis man darėsi sunkus, kuomet mačiau kitą sužeistą — be jo. Nusivilkęs padaviau sanitarui, kad jį uždengtų, patsai šalčio šokinamas pradėjau trypinėti ir daužyties, kad sušilti, kadangi su vasariniu švarkeliu balandžio m. 8 d. naktį buvo dar šalta. Prisiminiau tikybos žodžius: "Nuogą pridengk!" — bet kas tave, kareivi, sužeistą kovos lauke, pridengs ir kas tave pamatys? Nepridengs tave tas, kuris šią naktį uliavoja už brangių gėrimų, ant sienos kabo brangios futros ir kitokie rubai, nepridengs tave tas, kuris nejaučia tos valandos skausmų, nemato tavo žaizdų ir bijo pasirodyti čia. Nepridengs, kuris tik žodžiais skelbia visokias idėjas ir kartoja kartas nuo karto: "už tėvynę," bet už ją pasiaukoti bijo. Nepridengs ir tas, kuris tuos žodžius skelbia: "Nuogą pridengk!" O kas tave pridengs? — Tu vienas ir apleistas tarpe savo tokių pat draugų, tave mato tik draugai, jie jaučia tavo žaizdas — ir sunku, sunku ant savęs laikyti tą rubą, kuris tau kiek palengvintų žaizdos skausmą.

Virudrnaktyje apie 1 val. gavome įsakymą atsitraukti, kadangi priešas supa. Traukties nesinorėjo ir gaila buvo apleisti tą laukelį, kurį taip sunkiai apgynėme. Nesinorėjo iš apkasų imti kulkosvydį ir žiurėjome į priešo pusę, kad ėjus ten pirmyn, bet ne atgal. Kuopa tvarkingai ėmė traukties, tą pastebėję ir mes nusiėmėme kulkosvydį. Dešinėje antras musųjų kulkosvydis iššovė į priešus kokį 20 šuvių, o kuopa iš šautuvų iššovė po 5 šovinius. Musoji kuopa netikėtai tą išgirdusi pradėjo skubiai bėgti per balą, manydama, kad priešas puolimą pradeda, o pradėjus traukties reikia iki galui, nebemušies šitoje vietoje, kuomet esi supamas. Dešinėje stovėjusi kuopa pašaudžius nutilo ir taipgi atsitraukė, — kelyje ją susitikome. Rusai, pajutę musų šuvius, taipgi pamanė, kad lietuviai puolimą pradeda, o vakarykščiai gavę gerų nuostolių ir patydami lietuvius gan narsiame stovyje— atkaklius, pabugę ėmė bėgti link Vievio ir tarpas liko liuosas nuo abiejų kariuomenių. Lietuviai pabėgo link žiežmarių, o rusai ant Vievio, pasibaidę vienas kito. Tą sužinojome tik išnaujo atsiėmus tas vietas.

Atsitraukėme iki vieno dvarelio, trys verstai nuo žiežmarių ir ten apsistojome. Naktis buvo šalta, o mes nuvargę labai. Iki rytui prabuvome tame dvarelyje, o švintant mus apmainė ir sugrįžome į miestelį. Miestelyje buvo tuščia, ir visi miegojo, tik budėjo sargyba. Dieną, susirinkus kitoms musų dalims, ėjome užpakalin susitvarkyti ir pasilsėti. Grįžome į Rumsiškius, kur prabuvome kelias dienas. Velykoms pargrįžome į Kauną. Iš po pirmojo kovos krikšto jaučiausi nepersveikas. Gavau peršalti, kas visgi pakenkė. Pylė šaltas prakaitas, tai ėmė drebulys ir prisiėjo atsigulti ligoninėn. Gulėti darėsi sunku ir nuobodu. Rupėjo frontas ir kas jame darosi. Prakaitas nesimažino ir iš batalijono ligoninės likau perkeltas į Karo Ligoninę. Nuėjus į miestą ir pamačius nuobodžias ligoninės sienas, lyg perėmė šiurpis: nejaugi čia reikės gulėti, bus nuobodu, veikti nebus ko, nei gerųjų draugų, kuriuos pažinau tik karo lauke, nei pažįstamų. Bet laimė! Umai mano liga sumažėjo ir,patikrinus,karščio pasirodė normalio žmogaus šiluma, nors rytą buvo daugiau ar 2 laipsniais. Paklausus manęs, kas skauda, stengiausi pasirodyti kaip sveikiau, kad tik nepatalpintų ir leistų atgal į kamandą. Neesu buvęs ligoninėse ir jos man kaž-ko baisios ir liudnos atrodo. Pasisakiau, kad tik kiek ten šalto prakaito pilama, delko mane ir atsiuntė iš batalijono. Paklausė, ar aš noriu pasilikti ar grįžti atgal. Išgirdus apie grįžimą, pasidarė kiek linksmiau ir prašiaus atgal kamandon, tik paliuosuoti kelioms dienoms nuo užsiėmimo, grįžau iš kur atėjęs. Grįžtant pro batalijono ligoninę, gydytojas pamatęs pradėjo stebėties, kaip mane, pavojingą ligonį, leidžia vaikščioti, o pranešus, kad visai paleistas, dar labiau nustebo. Pargrįžęs į kamandą, praleidau Velykas ir po jų vėl vykau antru kart į frontą.

26. ANTRAS IŠVYKIMAS Į FRONTĄ.

1919 m. balandžio mėn. 26 d. praleidę Kaune Velykas antru kartu išvykome į frontą — į tas pačias vietas. Išgavome naujus rubus ir amuniciją, viską vokišką ir atrodėme, lyg tikri vokiečiai. Pažiurėję į viens-kitą juokdavomės, kadangi patys savimi nenorėjome tikėti. Anksti rytą, dar miegant saldžiai Kaunui, ištraukėme stotyn, kad ten sėdus į traukinius ir vykus į frontą. Stotyje traukinys musų laukė. Kolei į jį susitalpinome, praėjo gera valanda ir tik apie pietus išvykome fronto link. Dabar ėjome nebe pėsti, bet traukiniu, po piet apsistojome Kaišedorių stotyje, toliau jau buvo užima priešų.

Išlipus iš traukinio ir pasistiprinus kelionei, žygiavome pėsti į žiežmarių miestelį. Vakare jį pasiekėme ir apsinakvojome. Užėmusieji Vilnių lenkai skubiai artinosi prie lietuvių kariuomenės laikomos teritorijos ir Vievio miestelyje lietuviai susitiko su lenkais. (Bus daugiau).

Dailioji Lytis

PR. S. ŽINĄS.

(Pabaiga).

Bet dvasiški senberniai burnoja, dergia moteris už vyrų blogus pasielgimus. Girdi, moterų drapanos išveda vyrus iš kelio. Well, well...

Iš kur tie senberniai sužino, kad merginų trumpos ir anksčtos drapanos veda vyrus prie "pirkto pagundimo"? Kaip-gi kunigėliai, žiurėdami į dangų, mato moterų storas blauzdas? Juk jaunos moteris nevaikščioja ant gatvių. Kunigai žino, ką sako, nes jie kitus sprendžia pagal save. Dvasiški senberniai yra išalkę priešingos lyties ir iš jųjų vaidentuvės niekuomet neprasišalina moteriškas nuogumas. Jie kankinasi dvasioje ir kovoja su gamta, kiek gali. Bet dažnai pritruksta jiems spėkų ir užpuola ant moterų, kad jųjų kuno dailumas ir neganėtinai paslėptas moterų kunas veda vyrus prie ištvirkimo, etc. Tokia dvasiškų senbernių nuomonė apie moteris yra melagių kerštas.

Tokia vyrų nuomonė apie moteris. Bet kur moterų nuomonė apie vyrus, kaipo dailiąją lytį? Moteris tyli. Moterims nepavelinta viešai prisipažinti, ką jos mano apie vyrų dailumą. Apart to, moterims patinka, kad vyrai jas garbina, stovėdami anapus gatvės, nes jos žino, kad tie patys vyrai tuojaus pradeda kitas dudas pusti, kuomet jie pagyvena su moteria viename kambaryje.

Dažnai vyrai fotografistai pagarsina "dailiosios lyties" kontestą. Laikraščiuose pasirodo fotografija tos ypatos, kurią vyrai teisėjai pripažįsta už dailiausią. Keno gi ta fotografija pasirodo laikraštyje? Žinoma, kad jaunos merginos. Tegu moteris fotografistės išdrįstų panašiai pasielgti su vyrų fotografijomis, tai jos bus vyrų laikraščiuose ir senbernių bažnyčiose apšauktos paniekinimo vardais. Kad moteris mato vyruose dailą, kaip vyrai moteryse, tai tik moteris težino, bet ne margas svietas.

"Todel iki šiol vadinama dailioji lytis nėra naturališka taisyklė. Tik dailininkai bešališkai gali mus painformuoti, o ne senų mielių puodynės — senberniai, kurie vaduojasi vientik lytiškais pajautimais, o ne dailos dėsniais. Kas lanko dailės muzėjus, gali pastebėti skulpturos skyriuje daugiausia vyriškų figurų. Kodel taip? Leiskite dailininkams tą atsakyti. Skulptoriaus modelis Audrey Munson sako:

"Rašant ar kalbant apie artisto modelį, musų mintis visuomet apsistoja apie dailiausią jauną moterį, malonios, žavėjančios išžiuros ir daugiau, ar mažiau apsupta kaž-kokia misterija, apie kurią mes mažai nusimanome.

Tik keli žmonės nusimano, žino, jog vyrų modelių yra nemažiau už moterų. Mes pripratę manyti apie gražias ypatas vientik moteriškos gimties. Vienok, didžiuma artistų tiki, kad vyriškos formos dailėje yra viršiausiu išreiškimu dailos piešiniuose ir skulpturoje. Gamta, tverdama gyvunų pasaulį, neapsakomai suteikė daug turto gražioje varsoje, pozoje ir išdidume vyriškos gimties gyvunams. Gi moteriškos gimties paukščiai ir žvėreliai, didžiumoje, yra rudos varsos, be jokių padabinimų ir išdidumo. Senovės romėnai ir grekai labai augštai kainavo dailą vyriškos formos. Priešingai-gi, jie pašiepdavo, perniek laikydavo kunišką moteries meilę, kas liečias dailumo Senovės dailininkai išversdavo savo įkvėpimą vyriškose stovylose. Kuomet jie modeliavo moterų figuras, tai turėjo kreiptis prie deivių: Venus, Diana ir Olympijos seserų. Labai mažai pavyzdžių teturime iš senovės grekų ir romėnų dailės, kur butų kitokios moteris, negu deivės. Bet čieli legijonai vyriškų modelių yra muzėjuose, kurie buvo išrinkti iš vergų. Vergų savininkai laikė už garbę, kada jųjų vergus dailininkai perkratinėję išrinkdavo kelis tinkančius už modelius."

Čia reikia pridurti, kad senovės grekai ir romėnai yra dailės tėvai. Ir šių dienų geresni skulptoriai ir piešėjai seka senovės grekų ir romėnų skonį. Pavyzdin, Rodin, žymiausias praeito šimtmečio skulptorius, viešai išjuokė, atmetė moterį, kaipo dailumo simbolą.

Jis nulipdė kelias moteriškas figuras, bet viriškose figurose svietas pamatė jo neprastą talentą.

Daugelis Europos skulptorių ir dabar visiškai nemodeliuoja moteries formos. "Jiems (skulptoriams) moteries figura neturi harmonijos ir jų upas tuščios vertės," rašo Audrey Munson.

"Daugelis moterų skulptorių nemato tiek dailės moteriškos gimties modelyje, kaip vyriškos."

Neprošalį bus paminėti žymesnės moteris dailininkės, kaip tai: Evelyn B. Longman ir Mrs. Payne Whitney, kurios daugiausia modeliuoja vyrus. Ponas Audrey Munson ir gi buvo minėtų skulptorių modelis. Panelė Longman gavo aukščiausią garbę Panama - Pacific parodoje. Ponia Maynard Ladd iš Bostono ir panelė Edith Burroughs, vientik vyrus priima už modelius; moteris pas jas neturi tiek dailos, kiek vyrai. Ponia Payne Whitney labai retai daro moteriškas figuras.

"Vyras, tai daila," sykį p. Payne Whitney užreiškė prakalboje prieš skulpturos mokinius:

"Moteris be drabužių, tai meilė, patogumas, žavėjimas, viliojimas, bet nuogo vyro dailumas pats savyje su tvirtumu, nuosprendžiu, symetrija, proporcija visame kuno subudavojime perviršija visas moteries ypatybes, tai yra tikroji daila, iš ko dailininkas gauna įkvėjimą", tęsė ponia Whitney.

Čia dailininkė kalba be perdėjimo apie naturališką dailą, o ne dirbtiną nupirktą vaistinyčiose ir drapanų krautuvėse.

Gramiravimas ir kostiumai neturi nieko bendro su naturale daila. Juk aktoriai scenoje jaunus vyrus ir jaunas moteris pakeičia į senukus, sugrybėjusius gyvus nabašninkus. Arba vikrius, gražius jaunikaičius paverčia į sulaužytus valkatas ir atbulai. Negalima praleisti ir tas, kad vyrai perstatymuose lengvai pavaduoja moteris be jokio nužiurėjimo iš publikos, bet moteris vyriškose drapanose vistiek lengvai pažinti, kad ne vyras. Moteris vyriškose drapanose ar per liesa ar per dikta žemiau juostos. Žodžiu, moteris vyriškose drapanose išrodo, kaip su nulaužtu nugarkauliu ir su sutinusiomis blauzdomis. Todel, kad paslėpti tokį gamtos perdėtą žemiau juostos sunkumą, moterims reikalingos platesnės, ardvesnės drapanos. Gražiai iškarpytos, išmargintos įvairiomis spalvomis drapanos ir stropus pridabojimas plaukų įsuka vyrų vaidentuvę į žingeidumo verpetus. O ką jau sakyti apie veidą, lupų ir kruostų nudažymą? Juk nepatyrę pirkliai visuomet nuperka seną stubą už naują, jei tik gražiai "nupentuota."

Moterų šventa užduotis stengtis išrodyti gražiai, švariai; ir tai but neišmintinga, kas jas už tai peiktų. Bet vyrams nereikia išsižadėti savo galvos, kuomet jie mato moteris pašarvuotas, margas, it kalėdų eglelė.

Iš viršminėtų išvadžiojimų aišku, kad gamta sutvėrė vyrus dailesniais už moteris, tik, ant nelaimės, daugelis žmonių rušies vyrų perniek laiko gamtos dovaną. Daugelis vyrų subiauroja save, vartodami tokius kenksmingus nuodus, kaip svaiginančius gėrimus ir tabaką. Alkoholis ir nikotinas paverčia vyrus į idiotus, žiaurius ir biaurius sutvėrimus. Užtat vyrai privalo vartoti daugiau muilo ir vandens, vietoje alkoholio ir tabako, o tada nereikės laikyti pirštą burnoje pamačius moterį. Tabakas ir alkoholis sužadina lytiškus jausmus, sunaikina veido skaistumą, užnuodija protą, išvysto blogus palinkimus, suardo nervų sistemą ir paverčia jautrius į bukapročius, akiplėšas ir nevalius, purvinus, tinginius.

Antgalo reikia pridurti, kad tokio gyvuno vadinamo DAILIOJI LYTIS zoologijos tekstai nemini, kas leidžia manyti, kad tai prasimanymas, melas.

Kad sviete yra dailių ir nedailių moterų, dailių ir nedailių vyrų, tai visi žino.

Visas moteris, be išėmimo vadinti dailiaja lytim, tai išrodytų, kad visus paukščius vadintum povais. Tik vanagas nemato skirtumo tarpe paukščių, — jam visi paukščiai "gražųs." Tik nenormališki, nevalųs ir dvasiškai išalkę senberniai nemato skirtumo tarpe moterų, — jiems visos angėlai, lelijos.

Kas sako, jog bent tik moteris, tai ir dailioji lytis, tas nemato dailos kuno subudavojime, bet vientik priešingoje lytyje. Kitaip sakant, jiems ne ypata daili, bet ypatos lytis.

NADAS RASTENIS.

Kaštonas.

Lapas po lapo, lapas po lapo,
Krenta ant žemės liudnai;
Žengia į pilką, amžiną kapą,
Taip kaip jaunystės sapnai;
Nyksta kaip gražios sielos svajonės,
Ant begalinės laiko kelionės,
Dingsta kaip žodžiai ore.
Puikiai žaliavo musų kaštonas,
Puošės turtingais žiedais;
Rudeniui žengiant liko geltonas,
Ėmė liudėti... Su tais
Savo puikumais turi jis skirtis—
Vasaros grožę naikina mirtis —
Reikia sutikti šalčius.
Krentanti lapai puola ant žemės,
Vėjas juos draiko plačiai;
Mėto ir blaško kur tik suėmęs—
Jam jie nebraguš svečiai!—
Lapą į duobę, lapą į balą,
Vieną po vieną, taip ir nuvalo,
Medį ir žemę aplink.
Stovi, štai, plikas vargšas kaštonas,
Išvilktas iš apdarų;
Taip, kaip arenoj vergas Romenas,
Rengias sutikti varu,
Priešą taip rustų—tigrą ar liutą—
Turi kovoti, žuta ar buta,—
Priešas galanda nagus...

13-X-'21.

"THE LEAGUE"
Published Every Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA,
VINCENT J. SZLIAKYS
Editor.
K. J. PAULAUSKAS
Business Manager.
827 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
Savaitinis Laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS

Prenumerata turi buti apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.

Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

Metams kainuoja (Amerikoje) $2.50
" " Kanadoje $2.75
" " (Užsieniuose) .. $3.00

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga.

HYMANS'O PROJEKTAS LIETUVOJE.

Derybos su lenkais galutinai nutruko — su jais gražumu susitaikymas negalimas. Įsikišus į lietuvių su lenkais ginčą Tautų Lyga (Sąjunga) priėmė antrąjį Hymans'o projektą, kurį pildant Lietuva praktikinai netektų nepriklousomybės, nes but sujungta su Lenkija neatmezgamais ryšiais, ir Lietuvoje lenkų kalba butų oficialė kalba lygiomis su lietuvių kalba. Gi kad lietuvių kalba butų oficialė Lenkijoje, apie tai niekam, rodos, nė į galvą neužeina. Žodžiu tariant,dabartinis susijungimas su Lenkija butų aršesnis už aną prieš penkis šimtus su viršum metų, kada lietuviai jungėsi su lenkais kaipo "pares cum paribus, liberi cum liberis" (lygųs su lygiais, laisvi su laisvais). Lietuvai duota trys mėnesiai laiko atsakyti į klausimą: ar priima Hymans'o projektą — ir tie trys mėnesiai baigiasi. Aišku, kad Lietuva gražumu negali priimti Hymans'o projekto ir drauge dirstelt svietui į akis be gedos... Rodos, kad aišku, jog visi lietuviai ir visos Lietuvos polit. partijos privalytų be jokių dvejojimų atmesti Hymans'o projektą, kaipo netik nenaudingą Lietuvai, bet tiesiog įžeidžiantį Lietuvos garbę, bet išikrųjų Lietuvoje nėra viebalsio nusistatymo prieš Hymans'o projektą. Lietuvos valdžios laikraštis "Lietuva" tovienio nurodinėja reikalą priimti Hymans'o projektą. "Laisvė", krikščionių demokratų (kurių dabar yra didžiuma) laikraštis, taipgi eilėmis straipsnių stengiasi įtikrinti visuomenę, kad, esą, reikia priimti Hymans'o sumanymas. Amerikos didieji dienraščiai net paskelbė, buk Lietuvos valdžia apsiėmusi priimti Hymans'o projektą su tam tikrais "pataisymais."

LIETUVOS LIAUDIS NEPRIGAUTA.

Jeigu partijų lyderiai, ar iš baimės, ar iš savų slaptų apsirokavimų, linksta priimti Hymans'o sumanymą, tai žmonės, plačioji liaudis, nesidavė prigauti ir tvirtai reikalauja atmetimo gėdingo projekto, prieš kurį visur kelia triukšmingus protestus. Liaudis nusistačius gražumu nepasiduoti — jau jeigu buti vergai, tai tik su protestu ir prievartą iš pavergėjų pusės, kovoti iki paskutinos! Amerikos klerikalai, kurie nekelia didelių protestų prieš Hymans'o projektą, matyt, numano, kad tas projektas yra gėdingas Lietuvai, nes pakušdomis leidžia paskalus (kurių nedrįsta savo spaudoje paskelbti), kad, esą — JEIGU Lietuvos valdžia ištikrųjų parduoda Lietuvą Lenkijai, tai už tai esą kalti ne krikščionys demokratai, tik kas nors kiti, nes, esą, Lietuvos ministeriuose esą tik du krikščionys demokratai ir jiedu negalį atlaikyti prieš visus kitus ministerius...

L. V. SĄJUNGA PRIEŠINGA HYMANS'O SUMANYMUI.

Lietuvos Valstiečių Sąjunga, su kuria susidraugavo A. L. T. Sandara, yra griežtai nusistačiusi prieš priėmimą Hymans'o projekto. "Liet. Ukininke" No. 43 skaitome:

"Nors musų aiškus yra nusistatymas tuo klausimu — nepriimti Tautų Sąjungos siulomos sutarties tarp Lietuvos ir Lenkijos, vienok dar kįla abejonių žmonėse, kad buk L. Val. Sąjunga ir liaudininkai esą linkę priimti. Tokios kalbos gali buti leidžiamos tik tų, kurie neseka musų laikraščio ir nežino pereito partijos susivažiavimo nutarimų, atspausdintų "L. U." Nr. 42, pusl. 4. Tenai aiškiai pabriežta, kad L. V. S. ir S. L. D. P. "negalės patikti tokia vyriausybė, kuri kuo griežčiausiai nesaugos Lietuvos suverenumo" ir t. t. Šis susivažiavimas ir padėjo musų partijos žmonėms barjerą, kurio negali peržengti, budami partijoje. Tuo budu musų frakcijų ir partijos yra aiškus nusistatymas ir aišku, kad jokis L. V. S. ir S. L. D. Partijos St. Seimo frakcijų bloko narys negalės pakelti rankos už pasirašymą tos sutarties. Valdžioje esantieji musų žmonės taip pat negalės pasirašyti tos sutarties, nes eitų prieš visuotinio partijos susivažiavimo,buvusio spalių mėn. 8-12 d. nusprendimą.

Todel leidžiamieji paskalai, kad buk valstiečių ir liaudininkų žmonės yra linkę pasirašyti siulomą sutartį, yra neteisingi.

St. Seimas jau vieną kartą yra pareiškęs, kad Hymans'o (tuomet ši T. Sąjungos siulomą sutartis buvo vadinama Hymans'o avanprojektu) projektas yra nepriimtinas ir tuomet musų frakcijų blokas, kaip vienas žmogus, buvo prieš to projekto priėmimą. Ir dar kitą kartą, kai prisieis tą patį projektą svarstyti ir tarti žodį,tai pareikš, kad mes esame prieš tokią sutartį, kuri musų nepriklausomybei pavojum gresia."

MES NEGALIME PARSIDUOTI.

Mes visi gerai žinome, ką reiškia susidėjimas su Lenkija. Jeigu lenkai butų sąžiningi ir pagerbtų kito jausmus, ir tai artimas ryšys vienų su kitais butų, mažiausiai pasakius, nemalonus. Gi susidėti su lenkais, koki jie yra dabar! Priimdami Hymans'o projektą, mes liuosu noru surištume savo ir ateinančių Lietuvos kartų likimą su bepročių tauta, apsvaigusia militariškuoju šovinizmu. To niekam nevalia padaryti. Jau jeigu Europos didžiunai prievarta, pridėję nuogą kardą mums prie krutinės, lieps mums lįsti po lenkiškos "vištos" sparnu, tai tik matydami, kad negalime ginklu atsiremti, su didiausiais protestais ir neatlaikomos galybės stumiami tik varu brukami ten pateksime. Bet tie, kurie ragina mus savu noru lįsti po lenkiška "višta," atlieka judošių darbą. Jeigu butinai turime buti pavergti, tai tegul mus priešas pavergia, patys nekišime rankų į vergijos pančius. Jei prievarta mus pavergs, ateis toki laikai, kad sekančios kartos galės sukilti ir atgal savo lįuosybę. Bet ką jie sakys, jei mus judošiai bus juos pardavę, o mes visi tam pardavimui busime pritarę?

Lietuvos liaudis nepriims Hymans'o projekto. Mes, Amerikos lietuviai, pagelbėkime jiems išsigelbėti iš statomų pinklių. Gelbėkime, kuo galėdami. Siųskime protestus, kad Lietuvos valdininkai pamatytų, kad į jų priėmimą Hymans'o sumanymo visi lietuviai žiurį, kaipo į parsidavimo darbą.

Pastabos.

‡‡ Pereitą sąvaitę Kaj Yajima, japonietė, atvyko į Washington, D. C., pas prezidentą Harding įteikti 100 yardų ilgio peticiją su 10,500 japoniečių parašų, kur meldžia prezidento, ir išreiškia viltį, kad šaukiamas susivažiavimas užmegs pradžią visasvietinės taikos. P. Kaj Yajina yra 90 metų ir pagarsėjus mokslininkė japonietė. Kada gi musų sesės iki tiek išsitobulįs, kaip tos "nekulturiškos" mongolės?

‡‡ Pasidėkavojant "Tribune'o" (Chicagos) korespondentei Miss Genevieve Forbes, pradėta valyti ateivių Ellis Island ir joje užsisenėjusius valdininkus, kurie ateivius brutališkai vaišindavo. Minėta korespondentė važiavo iš Anglijos, kaipo paprasta emigrantė Amerikon, pertai atvykus į prieplauką jai teko su visais emigrantais ant salos pabuti ir patirti, kaip su tais biednais ateiviais apsieidinėja Amerikos prieplaukos viršininkai. Ji tik išsprukus į New York'ą tuojaus aprašė "Chicago Tribune" visą tą matytą pasielgimą, kiek nereikalingai kankinama, it gyvuliai garduose, emigrantai. Tas atsiliepė į Washington'ą. Beto, tie ponai ir su Anglijos paveldiniais prastai elgiasi. Gal but, kad dabar žmoniškiaus pradės su ateiviais elgtis, kad nedarius visam kraštui gėdos.

‡‡ Vokietijai gręsia neišvengtinas finasinis susmukimas ir, gal but, šalies bankrutas. Nupuolus pinigų kursui, šalis atsidurė taip blogoje padėtyje, kad valdininkai mano, jog tik aštriausios priemonės gali išgelbėti šalį nuo katastrofos. Anglijos bankieriai jau rengia paskolą vokietijai apie 25 milijonus svarų sterlingų, gi Franfija gatava išlupti paskutinę akį iš vokiečio kaktos... Vokietija laukia, kada galės platesnę prekybą vesti su Rusiją, tuomet jos padėtis kiek pagerės.

‡‡ Dr. Alseika rašo "Liet. Ukininke" nusiguosdamas, del ko taip mažai amerikiečių grįžta Lietuvon. Amerikoje, esą bedarbių apie 6½ milijono žmonių, visas pragyvenimas labai brangus. Taigi, kas kaltas tame, kad Lietuvoje ir tie patys parvažiavę amerikiečiai nerimsta ir kurie tik gali, greičiausia grįžta į Ameriką? Tai jau kas nors musų šalyje yra negero. Juk daugybė gerų lietuvių, čia išsdrąskę savo per keliolika metų sulipdytą gyvenimėlį, išvažiavo savo Tėvynėn su vilčia ten pasilikti ant visados, vienok sugrįžę Lietuvon nepakenčia tos atmosferos, kokia dabar ten yra. Lietuvos valdininkai nepakenčia, kas "amerikoniško", jie net nė tų musų laikraščių neskaito: kas amerikoniška, viskas trepna, apart amerikoniško dolerio.

DAUGKENTIS.

Žemaičių priežodis sako: kas bus, kas nebus, bet žemaitis nepražus. Gi aš turiu pasakyti, kad kas bus, kas nebus, bet per Seimą Sandaros morgičiai sugrius.

P—kas.

Dvasios kankynė bus tam, kuris neturės Lietuvos Laisvės Paskolos Bono.

Opera.

ČIGONĖ
(The Bohemian Girl).

21 lapkričio statoma Arlingtono teatre Balfo opera "Čigonė" ar, kaip anglai vadina — "The Bohemian Girl."

Operos kompozitorius, Mikas Vilimas Balfe'as gimė Dubline, Irlandijoje (Airija) 1808 m., 15 d. gegužės ir mirė 1870 m., 20 d. spalių.

Balfe'o tėvas buvo žinomas Anglijoje baletų šokėjas ir M. V. Balfe'as apreiškė savo gabumus muzikoje ir-gi labai anksti, nes 15 metų amžiaus jau davinėjo koncertus ir buvo rokuojamas puikus smuikininkas. Pirmiausiai Balfe'ą mokino muzikos koks tai O'Rourke;vėlesniai, kuomet apsireiškė pas Balfe'ą kompozitoriški gabumai—pradė lavinties kompozicijoje pas Horną ir apie 1825 m. išvažiavo Italijon ir pas Federici, Romoje, mokinosi kontrapunkto ir vėlesniai, atvažiavo Milanan, mokinosi pas Galli dainavimo. Gerai pasilavinęs dainavime pastojo kaipo baritonas operon, kurią vadovavo tais laikais žinomas kompozitorius Rossini. Apie 1830-3 m. jis, Balfe'as, dainavo Paryžiaus operoje ir tuo laiku lavinosi dainavime dar pas garsų maestrą Bordogni, kurio sutaisyti vokalizai iki šių dienų rokuojasi tinkamiausi tiems, kurie nori pasiekt dainavime **bel canto.** M. V. Balfe'as, matyti, buvo žmogus netik gabus, bet ir darbštus ir tuo pačiu laiku rašė ir savas operas. Balfe'o veikalai: "La Perousse" — balettas, ir operos: "Apgulimas Rašeli, Mergaitė iš Artuos, Katrė Grey, Joanna D'Ark, Falstafas, Keolanta, Le puits d'amour, Les quarte fils Almon' 'ir apie 1843 — "Čigonę". Vėlesniai parašė dar šias operas: "Mergaitė iš aikštės Šv. Morkaus, Burtininkė, Sevilijos Žvaigždė ir keletą kitų veikalų — balladų, dainų ir t. t. Senatvėje Balfe'as apsigyveno savo dvare Rowney Abbey, pasitraukęs iš kunkuliuojančio gyvenimo, kuriame jis perdėm vartėsi.

Opera "Čigonė" tai statoma veik visame pasaulyje. Balfe'as pats, vėlesniame savo amžiuje turėjo burį artistų ir visuose pirmaeiliuose miestuose statė operas, daugiausiai savas. Nuo 1852 iki 1856 m., tai vien perdėm buvo jis Petrapilyje. Statė savas operas Berline, Wienoje, Triste, Londone ir kitur. Balfe'o opera "Čigonė" pirmu kartu buvo statyta Londone, lapkričio 27, 1843 m. Druly Lane teatre.

Balfe'os operų ypatybė ir vertė tokia: lengva koncepcija (budas supratimo) jo prigimtos meliodiškos dovanos, lengvumas ir miklumas muzikalio piešinio. Trukumai jo operoje tokie: atsinešimas prie savo veikalų be jokios kritikos, t. y., stoka, kartais, labai reikalingo apdirbimo jo veikaluose.

"The Bohemian Girl."
"Čigonė."

"Čigonė" — trijų aktų opera. Žodžius operai pagamino Bunn ir, rodos, panaudotas turinis panašiu vardu iš romano Cervanteso.

Aktas pirmas; nuotikis Austrijoje. Rumai ir apielinkės, prigulinčios grafui Arnheimui, Presburgo gubernatoriui, Arnheimo patarnautojai ir oficialai rengia viską medžioklei. Grafas ir jo giminai'is, Floresteinas ir buvę čia šauliai, patarnautojai ir kiti atsitolina nuo scenos. Tadas, lenkų išguitinis ir pabėgėlis, bijo Austrijos kareivių; jo, Tado pasipasakojimus nugirsta Devilshoofas, čigonų vadas, kuris ateina čia su pulku linksmų, dainuojančių čigonų ir Devilshoofas kalbina Tadą prisidėti prie jų. Tuo tarpu Floresteinas ir keli šauliai eina laukais ieškoti Arlinos, kurią buk užpuolęs briedis. Tadas griebia šautuvą ir eina su jais, — išgelbėti kudikį ir užmuša briedį. Grafas Tadui išreiškia giliausią padėką ir užkviečia jį apeigosna arba medžioklės pasilinksminimuosna. Tadas sutinka dalyvauti kartu, bet kad iškeliama visų taurės už sveikatą Imperatoriaus, tai Tadas negeria. Kareiviai Tadą nori suimti, bet čia įsimaišo Devilshoofas. Čigoną tad suima už jo tokią drąsą ir veda pasodinimui tvirtovėn. Tadas atsitolina; puota vėl naujai kunkuliuoja, bet čia vėl nuotikis: čigonas, Devilshoofas, pabėga ir dar su savim pagriebia Arlinę. Užbaigoje malda.

Aktas antras. Tarp pirmo ir antro akto dvylikos metų tarpas. Grovas Arnheimas tiki, kad Arlinė yra visai dingus, nes iš niekur jokių žinių apie ją nėra. Tolesnis veikimas persikelia čigonų vietovėn, kuri netoli Presburgo. Arlinė šėtroje miega — šėtra karalienės, — o Tadas ją saugoja. Čigonai sau dainuoja, prieš išeinant savyton jų "medžioklėn," kurios vadu yra Devilshoofas. Čigonams čia pasitaiko pagriebt grįžtantį iš puotos, pusgirtį ir nieko nepaisantį Floresteiną, kurį greit "nutaiso," paima jojo brangakmenis, žiedus ir kurių tarpe medalijonas; medalijoną pasiima sau Devilshoofas. Atsitolinus čigonams, išbunda Arlinė ir papasakoja savo sapną Tadui. Dabar Tadas jai pasako apie rumbą, kuris yra ant Arlinės rankos ir pasako jai, kad jis kartą buvęs josios išgelbėtojumi, bet visų paslapčių nesako, nepasako kas ji butų savu gimimu, kurios kilmės. Tadas išreiškia jai, Arlinei, savo meilę, kaip tik tuo laiku, kuomet ateina karalienė, kuri ir-gi myli Tadą. Bet kad Arlinė viešai pareiškia savo meilę prie Tado, tad, sulyg čigonų papročių, karalienė juos suvienyja, bet pati prie jų pradeda jausti pagiežą ir neapykantą.

Scena mainosi ir veikimas perkeliamas miesto gatvėn. Mugė gyva visu pilnumu ir čigonai čia. Arlinė įeina pirmutinė ir aikštėje susidaro visi: Arlinė, Karalienė, Devilshoofas ir Tadas. Čia ateina ir Floresteinas, kuris įžeidžia Arlinę. Karalienė pastebi, kad Floresteinas, tai tas pats, kuris turėjo medalijoną, tada jinai stengiasi jį suartinti su Arline, nes ant Arlinės kaklo dabar tas medalijonas. Floresteinas medalijoną pamato ir areštuoja Arlinę, kaipo vagylką. Persikelia veikmė teismo rumuosna. Ateina grovas Arnheimas ir pastebi gerai Arlinės veidą, kuris primena jam jo Arlinę, jis labai nuliustą. Arlinė stoja apkaltinamųjų suole, prieš patį grovą Arnheimą. Grovas pastebi ant Arlinės rankos rumbą ir pradeda ją apie tai klausinėti. Arlinė papasakoja tą, ką jai Tadas sakė ir grovas pripažįsta, kad Arlinė jo duktė.

Aktas trečias. Grovo Arnheimo salionas. Arlinė jau savo atatinkamoje buveinėje, bet meilė prie Tado neužgęsusi. Tadas suranda budus susitikimams su Arline, gelbsti ir Devilshoofas. Tadas dar kartą Arlinei išlieja savo meilės jausmus ir jinai pasižada jam buti ištikima. Čia užgirsta žingsnius ateinančiųjų ir Tadas su savo draugu bėga. Įeina burys grovo pasekėjų ir draugų ir Arlinė tampa su jais supažindinta. Tuo laiku įeina apsigaubusi moteris — tai čigonų karalienė, kuri atidengia Tado meilę prie Arlinės. Arlinė bet-gi pareiškia, kad jinai Tadą myli ir ji nuo jo nesiskirs. Tadas pareiškia vėl čia savo giminės kiltumą: jis esąs bajoras ir kad jo tėvynė Lenkija. Grovas sutinka savo dukterį Arlinę ištekėt už Tado. Čigonų Karalienei nepasiseka išskyrt Tadą su Arline, tad jinai vienam iš čigonų įsako Tadą nušauti tuo laiku, kuomet Tadas bučiuos Arlinę. Devilshoofas tą permato ir šauta kulka nepataiko Tadui, bet Karalienei. Devilshoofas, su savu buriu eina savo keliais, dainuodami čigonų dainas.

MIKAS PETRAUSKAS.

Rezoliucijos.

(Tasa nuo 1 pusl.).

curb the imperialistic activities of Poland and persuade her to withdraw her troops from the City of Vilna and the surraudding Lithuanian territory, and be it further

RESOLVED, that, in our opinion, it would be to the interest of the United States that no further assistance, whether by loans, credits or supplies, should be granted by America to Poland until the Polish Government has stopped such outrages and has given effective guarantees of its intention to maitain peaceful relations with Lithuania.

RESOLVED, that o copy of these resolutions be sent to His Excellency, President Harding, to the Honorable Charles E. Hughes, Secretary of State of the United States, and to each of the Senators and Representatives of the United States from the State of Massachusetts.

ANTHONY IVAS,
Chairman.
V. J. SZLIAKYS,
Secretary.

Lietuviškai tos rezoliucijos taip butų:

REZOLIUCIJOS, PASMERKIANČIAS LENKŲ ŽIAURUMUS LIETUVOJE.

Masiniame susirinkime Amerikos piliečių, atstovaujančių lietuvių organizacijas Boston, Mass., laikytame Faneuil svetainėje, mieste Boston, Mass, nedėlioje, lapkričio 13 d., 1921 m., sekančios rezoliucijos vienbalsiai priimtos:

KADANGI lenkų generolas Želigowski įsilaužė ir užgrobė Vilnių, senovės lietuvių sostinę ir jo apielinkes 1920 m., sulaužydamas lenkų ir lietuvių sutartis ir iki šiol užėmęs laiko, nepaisydamas nuolatinių Taut. Lygos Tarybos padavadinimų ir pačios Lygos tvirtinimo, kad Vilnius yra Lietuvos teritorija, ir

KADANGI, vietoje nusilenkti prieš Tautų Lygos Tarybos nutarimus, lenkų valdininkai Vilniuje sukišo į kalėjimus pažymesnius lietuvių, esančius jų jurisdikcijoje; uždarė visus lietuvių laikraščius; lenkų ginkluota policija užatakavo lietuvių gimnazijas, suareštuodama mokytojus ir žiauriai išmesdama mokinius, spardydama juos, mušdama juos su šautuvais ir su kumščiomis, daugelį sužeisdama, ir ta pati policija prievarta išmėtė kudikius iš lietuvių našlaičių namų, net išvarydama kudikius iš privatinių namų našlaičiams vaikams; uždarė lietuvių bankus, sukonfiskuodama jų pinigus; uždarė lietuvių Prekybos Kompaniją, amerikonų korporaciją; ir papildė daug kitokių skriaudų ir įžeidimų, taip provokuodama padėtį, kuri gali privesti prie atsikartojimo pogromų ir didelių užmušėjysčių, ir

KADANGI Suvienytų Valstijų valdžia nuolatos suteikdavo piniginę ir kitokią materijalę pagelbą Lenkijos valdžiai iki tokio laipsnio, kad šiandie Suvienytos Valstijos yra geriausios geradėjos Lenkijos valdžiai ir delto gali turėti didžiausią moralę įtaką į Lenkijos valdžią, ir

KADANGI Lenkijos valdžia įgijo galės, labiausia per taip Suv. Valstijų suteiktą paramą, neteisėtai pakreipti ir piktai pa-

vartoti savo militares jiegas platinant teritorialį išsiplėtimą toli už jos etnografinių rybų ir vykdinti sumanymą ginkluotai užpulti jos kaimynus , įpatingai lietuvius, kurių istorinę ir teisėtą sostinę Vilnių užgrobė ir laiko lenkų kariuomenė, nepaisant iškilmingos sutarties lenkų valdžios su lietuvių valdžia ir Viršiausia Sąjungininkų Taryba ir su Tautų Lyga, tad delto yra

NUTARTA, kad mes su paguoda prašome Amerikos Valdžios vartoti jos moralę ir žmonišką įtaką į Lenkijos valdžią atgrasinti ją nuo tokių nedorybių Vilniaus teritorijoje ir suvaldyti Lenkijos imperialistinius veiklumus ir prikalbinti ją atšaukti jos kariuomenę iš Vilniaus ir iš apielinkinės teritorijos, ir toliau tebunie

NUTARTA, kad, musų manymu, butų naudinga Suv. Valstijoms neduoti tolesnės paramos, ar tai paskolomis, kreditais, ar reikmenėmis Lenkijai, kol Lenkijos valdžia nesulaikys tokių nedorybių ir kol neduos atsakančių gvarantijų palaikyti taiką su Lietuva.

NUTARTA, kad šių rezoliucijų kopijos butų nusiųstos Jo Mylistai Prezidentui Harding'ui, Jo Malonybei Charles E. Hughes'ui, Suv. Valstijų Sekretoriui ir kiekvienam Suv. Valstijų Senatoriui ir Atstovui iš Massachusetts'o valstijos.

Pirmsėdis **A. Ivaškevičius,**
Sekretorius **V. J. Šliakys.**

SUSIRINKIMAI.

WATERBURY, CONN.
Susirinkimas.

A. L. T. Sandaros 11-tos kuopos susirinkimas bus lapkričio 20 d., pirmą val. po pietų, Šviesos svetainėje, 883½ Bank St. Taigi, gerbiamieji sandariečiai ir sandarietės, malonėkite ateiti į šį susirinkimą. Šis susirinkimas bus svarbus tuo, kad jame turime sutvarkyti kuopos valdybą: katrie nariai yra pasitraukę iš kuopos valdybos, tai į jų vietą turime išrinkti kitus. Taipgi turime gerai sutvarkyti visus kuopos reikalus ir pradėti veikimą, kad galėtume parodyti kuopos gyvumą prieš busiantį Sandaros Seimą, kad Seimas nepaskaitytų 11-tą kuopą už mirusią. Taigi visi sandariečiai malonėkite į šį susirinkimą ateiti. Daugelio yra užsilikę nemokėtos mokestys. Jeigu nea'naujįsite mokesčių, skaitykitės pasitrauke iš sandariečių tarpo ir laikraštis bus sulaikytas. Taigi visi A. L. T. Sandaros 11-tos kuopos nariai nepamirškite šio susirinkimo. A. L. T. Sandaros 11-tos kuopos raštininkas,

A. Orantas.

Didelis Koncertas

Rengia New Britaino Lietuvių Benas.
Įvyks Nedėlioje,
LAPKRIČIO(NOV.) 20 D., 1921
LIETUVIŲ SVETAINĖJ,
354 Park St., New Britain,Conn.
Prasidės 2-rą val. po pietų
ĮŽANGA 35c. IR 50 CENTŲ.

Ant Kaledų

Siųskite į Lietuvą dovanų ant Kalėdų ir tai siųskite pinigais, nes už pinigus ten žmonės ką norės, tai galės nusipirkti. Per musų AGENTURĄ siųsti pinigai tikrai pasieks Lietuvą prieš Kalėdas. Siučiame Lietuvos auksinais ir Amerikos doleriais.

URBŠA, SEKYS IR KO,
101 Oak St., **Lawrence, Mass.**

JAU IŠĖJO IŠ SPAUDOS "ŽELMENIJA" Nr.2

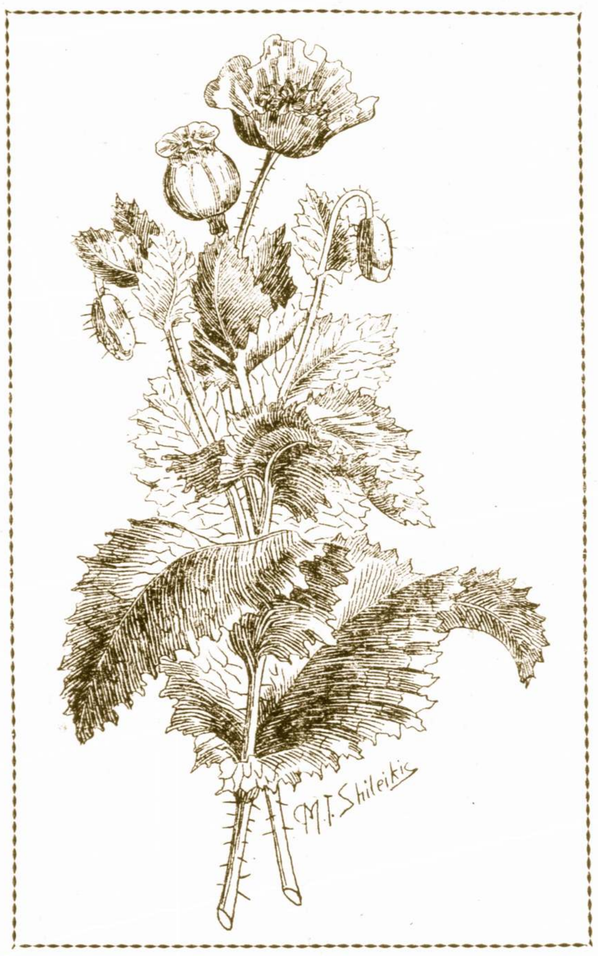

"ŽELMENIJA" Botanikos Mokslo Žurnalas, leidžiamas kas trečią mėnesį.

"ŽELMENIJA" yra šios rušies lietuvių vienintėlis žurnalas.

"ŽELMENIJOS" No. 2 (antras) su paveikslais. Telpa 400 suvirš įvairių augmenų—"žolių" vardai (daug mediciniškų).

"ŽELMENIJOS" prenumeratos kaina: **Amerikoje ir užsieniuose metams $1.00. Pavienis numeris 50c.**

UŽSIRAŠYKITE "ŽELMENIJĄ"!

Adresas: **P. A. JATUL,**
P. O. Box 2128, **Boston, Mass.**
Rašydamas laišką paminėk "Sandara".

Didele Naujanybe!

LIETUVOS VYTIS! Puikus musų tautos ženklas, kurio paveikslas privalo rastis kožno lietuvio namuose. Labai gražiai dailininko Zmuidžinavičio nupieštas ir puikiai 4 spalvomis litegrafuotas ant geros popieros, miera 23½x29½ colių, su prisiuntimu kaina **$1.00**

LIETUVOS NAUJAS ŽEMLAPIS, tik-ką parvežtas iš Lietuvos, nedidelis bet aiškiai pažymi: geležinkelius, plentus, vieškelius, ežerus, upes, miestus, miestelius ir apskričius. Kaina .....**45c.**

LYTIES MOKSLAS. Didelė daktariška knyga, kurios jau nuo senai buvo pageidauta, dabar jau išėjo iš po spaudos. Labai žingeidi ir naudinga knyga, viską išdėsto, kas tik reikalinga žinoti kiekvienam vyrui bei vaikinui, moterei ir merginai apie savo lytį. Knyga didelio formato arti 500 pusl., 200 paveikslų, tvirtai ir gražiai apdaryta, su prisiuntimu kaina **$7.00**

P. S. Del greitesnio šios knygos išplatinimo aš visiems užsisakusiems šią knygą ir prisiunčiant $7.00, bus prisiųsta knyga ir dovanų: Vytis ir Žemlapis, tiktai iki 15 d. gruodžio. Todel pasiskubinkite šia proga. Adresas:

M. J. DAMIJONAITIS,
4559 SOUTH HERMITAGE AVE., **CHICAGO, ILL.**

KALEDOMS PRISIARTINANT

Visame pasaulyje yra priimta sveikinti savo gimines, savo artimuosius, didžiųjų švenčių sulaukus. Kiekvienas Amerikos Lietuvis turi savo artimųjų Lietuvoje, kurie su išsiilgimu laukia dovanų, laukia gal ir labai reikalingos pašelpos. Ir kaip tik dabar yra laikas pasirupinti, kad tos musų dovanos pasiektų juos dar pirm švenčių. Nebe to dar, kad nebutų reikalinga Lietuvoje ir šiaip paramos, žiemai ateinant, — DAR YRA DAUG TENAI VARGO IR SKURDO, DAR TOLI GRAŽU NEUŽGIJO TOS MUSŲ ŽMONIŲ ŽAIZDOS, KURIAS UŽDAVĖ JIEM KARĖ. Taigi musų, Amerikiečių, pareiga yra nepamiršti anoj pusėj vargstančių savo giminių.

Dabar kaip tik gera yra proga pasiskubinti su persiuntimu Lietuvon pinigų, nesa kursas pinigų yra labai žemas. Maža viltis, kad dar žemiau pultų, bet yra daug galimybių, kad gali pakilti, — TAD KIEKVIENAS, KAS TURI REIKALĄ PERSIŲSTI LIETUVON PINIGUS, LAI PASINAUDOJA ŽEMU KURSU dabar jau.

Kad žmonės naudojasi puolimu kurso, matoma iš žemiau paduotos ištraukos iš musų knygų, parodančių, kaip su kiekvienu mėnesiu vis daugiau pinigų siunčiama per musų Banką. Taip, išsiųsta Lietuvon per BALTIC STATES BANKĄ: 1921 m. Sausio mėnesyj — 2,530,456 auks.; Vasario mėn. — 2,082,795 auks.; Kovo mėn. — 2,640,861 auks.; Balandžio mėn. — 2,087,633 auks.; Gegužės mėn. — 3,118,044 auks.; Birželio mėn. — 2,501,950 auks.; Liepos mėn. — 4,904,886 auks.; Rugpjučio mėn.— 5,696,650 auks.; Rugsėjo mėn. — 5,114,750 auks. VISO PER 9 MĖNESIUS IŠSIUSTA PER MUSŲ BANKĄ Į LIETUVĄ 31 MILIONAS 678 TUKSTANČIAI IR 25 AUKSINAI, IR NEI VIENAS SKATIKAS IŠ TŲ PINIGŲ NĖRA ŽUVĘS!

BALTIC STATES BANKAS užtikrina, kad per jį siųsti pinigai kuogreičiausiai pasiekia Lietuvą; BALTIC STATES BANKAS duoda pilniausią garantiją už pinigų čielybę.

Taigi ir gerb. Tamsta pasinaudok tais patogumais, t. y., kursu, kuogreičiausiais ir teisingiausiais BALTIC STATES BANKO patarnavimais ir siųsk pinigus į Lietuvą dabar, kuomet už dolerį gaunama labai daug auksinų.

Adresuokite mums šitaip:

BALTIC STATES BANK
294 EIGHTH AVE., **NEW YORK, N. Y.**

KONCERTAS!!!

Rengia L. Nepriklausomybės "Varpo" Draugija
Įvyks Thanksgiving Day
Ketverge,
LAPKRIČIO (NOV.) 24 d., 1921
LIETUVIŲ SVETAINĖJ,
354 Park gat.,New Britain,Conn.
Pradžia 2-rą val. po pietų.

Programą išpildys aukščiau minėtos Draugijos choras, po vadovyste **P. Bružausko.** Taipgi dalyvaus solistas (tenoras) P. Skrickis iš Worcester, Mass.

Dar-gi šiame koncerte apsiėmė dalyvauti p-lės Blažauskiutės.

GERBIAMIEJI, šis koncertas yra rengiamas vienas iš didesnių, negu, kada yra buvę. "VARPO" Draugija deda visas pastangas, kad parodžius, ką New Britaine dar nebuvo. Taipgi solistai dalyvaus gabiausi šioje apielinkėje, o po koncerto bus šokiai, ant kurių yra leidžiama keli išlaimėjimai taipgi ant šių šokių muzikantai bus geriausi, kur bus galima linksmai pašokti ir laiką praleisti. Taigi širdingai kviečia kuoskaitlingiausiai atsilankyti.

P. SKRICKIS (TENORAS),
Kuris savo gražiu balsu palinksmįs Newbritainiečius.

Įžanga 50c. ir 75c.
L. Nepr. "Varpo" Dr-ja.

PASTABA: —Kas pirks už 75c., tai bus geras tikietas ir ant baliaus.

NEW BRITAIN'O LIETUVIŲ NEPRIKLAUSOMYBĖS "VARPO" CHORAS, VEDAMAS KORV. P. BRUŽAUSKO YRA PRISIRENGĘS DUOTI TOKĮ KONCERTĄ, KOKIO NETIK NEW BRITAIN'E, BET IR VISOJE CONN. VALSTIJOJE DAR NIEKADOS NĖRA BUVĘ.

GERIAUSIA PROGA NEW BRITAINO IR APIELINKĖS LIETUVIAMS IŠGIRSTI ŠĮ PUIKŲ KONCERTĄ.

Skaitykite Ir Platinkite

TĖVYNĖS GYNĖJŲ — ŠAULIŲ LAIKRAŠTĮ "TRIMITĄ."

"TRIMITĄ" leidžia Lietuvos Šaulių Sąjunga, kuriai rupi ne bet kurių atskirų partijų ar luomų reikalai, bet Lietuvos Laisvės ir Nepriklausomybės gynimas ir demokratinio jos surėdymo tobulinimas ir stiprinimas.

"TRIMITAS" teikia daug žinių iš Lietuvos, pasaulio gyvenimo. Jame aiškiai ir vaizdžiai nusviečiama Lietuvos vidaus ir tarptautine padetis.

"TRIMITAS" deda eilėraščių, apysakėlių, vaizdelių iš šaulių kovų už nepriklausomybe, politinių ir mokslinių straipsnių ir šiaip daug gražių pasiskaitymų.

"TRIMITAS" eina kartą į savaitę, 32 puslapių knygelėmis. Jo kaina Amerikoje: metams 4 doleriai; atskiras numeris 10 centų. Lietuvoje: metams — 96 auksinai; atskiras numeris 2 auksinai.

BROLIAI AMERIKIEČIAI!

Jums, už jurių-marių gyvenantiems, "TRIMITAS" geriausiai paaiškins padėtį mylimos tolimos Tėvynės, del kurios gerovės jusų širdys taip jautriai plaka.

Tad išsirašykite "Trimitą" sau ir išrašykite savo giminėms Lietuvoje.

Tuojaus pasiųskite laiškelį "TRIMITUI," pranešdami savo adresą. Vieną mėnesį — 4 numerius, — siuntinėsime "TRIMITĄ" dovanai, kad galėtumėt su juo susipažinti. O turime vilties, kad susipažinė panorėsite, kad Jusų namą nuolat lankytų "TRIMITAS."

Laiškus ir pinigus reikia siųsti tokiu adresu:

"TRIMITO" ADMINISTRACIJAI,
Kaunas, Laisvės Alėja Nr. 26,
LITHUANIA.

Lietuviai Amerikoje

HARRISON, N. J.

Musų kolionijoje yra daug įvairių draugijų, bet visos vasaros laiku mažai ką veikė kaip politikos, taip ir dailės dirvoje. Tėvynės Mylėtojų Dr-jos 62-ros kuopos choras nors repeticijų nelaikė vasaros laiku, bet ne buvo nustojęs veiklumo, vykdė įvairius išvažiavimus, autingus ir t. t. ir tankiai harrisoniečiai, kearniečius ir apielinkės gyventojus palinksmindavo su savo įvairiais parengimais. Dabartės, žiemai artinantės, T. M. D. choras stoja į eilę su visomis draugijomis Tėvynės labui, taip pat ir su daile. Taip lapkričio 4 d. parengtose prakalbose L. L. P. K., kuriose kalbėjo Lietuvos Misija, T. M. D. choras sudainavo keletą labai gražių dainelių, kurios publikai labai patiko. Toliau lapkričio 13 d. T. M. D. choras rengia šeimyniską vakarėlį. Ten galės dalyvauti ir iš šalies ypatos. Taipgi lapkričio 24 d. (Padėkavonės Dienoje) vykdo didelį koncertą — koncertas prasidės 3 v. po pietų, Toutmonų svetainėje 756 Harrison Ave., kur vertėtų atsilankyti kiekvienam apielinkės gyventojui ir išgirsti tėvynainius dainuojant gražias daineles.

T. M. D. Choro Korespondentas **J. A. Kubilius.**

PITTSBURGH, PA.
Margumynai.

Lietuviški komunistai gavo palaiminimą nuo savo popiežiaus Jukelio. Mat paskutiniu laiku prasidėjo labai nesisekti mus komunistėliams: tiek pavieniai ėmė atsisakinėti nuo komunistų, taip-pat ir draugijos Soho dalyje, lyg susitarusios, atmetė jų reikalavimus. Tad nutarta gauti palaiminimas nuo popiežiaus. Kadangi Jukeliui nevalia į Pittsburg'ą atsilankyti, (mat pernai jį čia areštavo ir nubaudė $25.-00 užmokėti ir daugiau į Pittsburg'ą neatvažiuoti), taigi vienas iš dviejų: ar važiuoti visiems pas Jukelį, ar kviesti jį čia, nes kitaip gręsia išnykimas. Nutarta - padaryta — pakviesti. Plakatuose parašė, kad garsus kalbėtojas iš toli atvažiavęs, kurio dar niekad negirdėjot. Plakatus ir tik tą pačią dieną tedalino. Žinoma, atėjo dar burelis pasiklausyti, nes garsino, kad bus pranešta, kaip Lietuva bus išgelbėta nuo Želigowskio. Bet pamatę Jukelį, daugelis išėjo, o kiti sarmatinos eiti laukan, tai ir sėdėjo, bet paskiau, tai spjaudė, kad dar kartą komunistai prigavo.

Apie prakalbą nieko nerašysiu, nes Jukelis visiems žinomas paukštis, tik užtvirtino, kad visasvietinė re-re-voliucija tuo įvyks ir jei ne sandariečiai, tai jau but senai komunistų diktatura bežydinti Amerikoje, bet vistiek bus tuo įvesta, tik dar biskį daugiau liepė aukuoti dolerių, tai tuo visi bus laimingi, kaip Rusijos rojuje.

Čia kelios karštaraugės moterėlė pradėjo bėgiot po gatves, pardavinėdamos guzikėlius neva del badaujančios Rusijos. Vieną tokią policija sugriebė, ir ji gavo per naktį šaltojoje patupėti ir antrytojaus $15.00 užsimokėti. Vienas iš sandariečių turėjo tokį guzikėlį nusipirkęs ir prisisegęs prie krutinės. Gatve beeinant nepažįstamas amerikonas priėjęs ir klausė: kur gavai? Gerai, kad tas mokėjo dar angliškai kalbėti tai išsiteisino.

Birutės Choras išsijuosęs dirba, kad gerai atlikus koncertą ir sulošt "Laimės Jieškotojai" lapkričio 16-tą d., L. M. D. svetainėje.

Taip-pat neatsilieka ir sandariečiai: rengia balių ir jukerį ant lapkr. 23 d. toje pačioje svetainėje. Komisijos nariai eina per biznierius ir renka dovanas priešams ir, sako, gerai sekas— bus daug gerų dovanų.

Taipgi smarkiai sukruto ir tautiškas kapines baigti, statyti vartus ir kas reikalinga, kad kol pradės šalti kad suspėjus atidaryti ar pašventimą apvaikščioti.

Pittsburgietis.

PHILADELPHIA, PA.
Atsilankymas Lietuvos Atstovybės Paskolos reikalais

Kadangi Philadelphijoje yra net trys paskolos stotyts, tai jų pasidarbavimu tapo surengtos prakalbos Lietuvos Atstovui p. Čarneckiui, p. Vinikui, p. Mastovskiui ir advokatui F. J. Bagočiui. Prakalbos buvo rengiamos abiejų sriovių atskirai, tik pasitikimas atstovybės ant stoties neva bendras ir pas miesto Majorą pasimatymas bendras.

Atstovybės štabas su p. Čarneckiu pryšakyje atvyko spalio 29 d., 1921 m., 5-tą val. vakare, ant N. Stoties Philada., Pa. Vidurinės sriovės delegacija pasitikimui iš šių ypatų: Dr. E. Klimas, Dr. Stankus ir J. V. Grinius. Iš katalikų: kun. J. J. Kaulakis, graborius Užumeckis ir Olbikas. Žydų lietuvių delegacija: J. Ginsburg, leidėjas dienraščio, W. Levis kongresmomas, Rozenblum, prezidentas Pabaltijos žydų ir Lietuvos federacijos ir J. Mann, sekretorius minėtos federacijos. Po pasitikimui visi važiavo pas miesto majorą. Majoro ofise priėmė visus delegatus p. E. J. Cattell, miesto statistikos biuro vedėjas ir majoro sekretorius, dalyvaujant kartu p. C.R. Woodruff (president of the Civil Servise Commission), ir V. Horan, asistentas miesto advokato. Atstovai išreiškę savo linkėjimus važiavo į Adelfia Hotel.

7-tą val. vakare Adelfia Hotel prasidėjo bankietas. Vedėjas bankieto buvo p. Šlikas iš Washingtono. Po vakarienės prasidėjo pasveikinimai, kalbėjo šie: Lietuvos atstovas p. V. Čarneckis, p. Mastauskas, p. Vinikas, C. R. Woddruff, p. E. J. Cattell, p. J. J. Connelly, congresmonas, žydų rabinas Leventhal, žydas kongresmonas V. Levis, p. Rozenblum, įteikdamas nuo žydų federacijos $500.00 L. P. Bonui ir t. t. Vietiniai kalbėtojai: kun. J. J. Kaukalis, Dr. E. Klimas, J. V. Grinius, Stankus, A. Užumeckis, kun. J. Karalius ir kiti. Publikos apie pusantro šimto bankiete dalyvavo.

Pirmos prakalbos buvo nedėlioje, spalio 30 d., 1-mą val. po pietų, pobažnytinėje svetainėje. Antros prakalbos 2-rą val. po pietų, Lietuvių Tautinėje Svetainėje, pirmininkaujant Dr. E. Klimui, bet dėja, pasidarbavimas lietuvių komunistų išardė prakalbas. Kaip tik p. Mastovskis pasirodė ant estrados, pakilo didelis triukšmas, tik policija tegalėjo numalšinti.

Trečios prakalbos prasidėjo 4-tą val. po pietų taipgi pobažnytinėje svetainėje, Richmond dalyje, o 6-tą val. vakare Lietuvių Muzikalėje Svetainėje, Richmond-Phila. Toji svetainė savo darbštumu ir aukomis yra daug pasidarbavus Lietuvai. Atsidarius susirinkimui, buvo griežiami Amerikos ir Lietuvos himnai, paskui pirmininkui J. V. Griniui padarius įžanginę prakalbėlę, pradėjo ir čia komunistai bruzdėti, bet greitai aprimo. Buvo perstatytas kalbėti atstovybės sekr. p. Vinikas. Viniko prakalba buvo nuosekli ir žingeidi, net komunistai ramiai klausėti, tik gaila, kad trumpai kalbėjo. Antras kalbėjo advokatas F. Bagočius. Tas kad davė, tai davė komunistėliams; sako: "Jus galite rėkti, kaip tik jums patinka, nors ir atbuli ant sienų lipti, jus Lietuvą neužsmaugsite, jus neėsate jokia valdančioji spėka, Leninas su Trockiu atiduoda Lietuvai tris milijonus auksu, o jus ko kvailiojate?! Kuomet parvažiuosite į Lietuvą, jus pačių draugučiai jus iškars," ir t. t.... taip, kad nė vienas išsižiot negalėjo, tarsi Trockio kumščią kas jiems butų į gerklę sukišęs. Baigiant pirmą Bagočiaus prakalbos dalį atvyko Lietuvos atstovas p. V. Čarneckis. Jo pasitikimui užgriežta Amerikos ir Lietuvos hymnai, o F. Bagočius puikiai atstovui pasveikinimą suteikė su pritarimu visos publikos rėkiant tris kartus: Valio Laisva Lietuva!

Antroj prakalbos F. Bagočiaus dalyje kalbėjo apie lenkus. Po tam užrašinėta L. Bonai ir aukų surinkta $77.91. Paskui kalbėjo Lietuvos atstovas p. V. Čarneckis. Prakalba buvo rimta, gražiai apipiešiant Lietuvos padėtį. Salėje buvo tyku ir ramu. publika buvo patenkinta visu kuo. Publikos buvo apie aštuoni šimtai ir dar vis ėjo ir ėjo.

Panedėlyje 8-tą val. vakare prakalbos buvo Lietuvos žydų Brith-Sholum Bldg. Kalbėjo p. Mastovskis angliškai, o Lietuvos atstovas p. Čarneckis įžangą lietuviškai, o paskui rusų kalba. Bonų, rodos, apie kelis tukstančius žydų susirinkime užrašyta ir tai žydai dar atsiprašynėjo, kad pertrumpas laikas jiems buvo duotas, esą, butų dar daugiau užrašę. Rodos p. Čarneckis buvo patenkintas ir dėkojo Philada. už pasidarbavimą. Lietuvos atstovas ypačiai buvo dėkingas Dr. E. Klimui ir J. V. Griniui už jų padarytą žingsnį su žydais. Vadinasi Lietuvos žydai su pasišventimu darbuojasi, perka L. P. Bonus, o lietuviai komunistai susurinkimus ardo, su kumščia nori pravesti darbininkų diktaturą, neatsižvelgiant to, kad Leninas su Trockiu geriausiuose santikiuose su Lietuva, o musiškiai žioplėliai patys sau virvę ant kaklo narina.

STASĖ.

WORCESTER, MASS.
Lietuvos Laisvės Paskolos Komitetas Dirba.

Antro L. L. P. vajaus worcesteriečiams nustatyta $10,-000.00 ir trumpame laike jau yra išparduota daugiau už $5,-000.00, nes komitetas turi savo tarpe gana smarkių darbininkų, kurie dirba su pasišventimu. Lapkr. 30 d. vėl yra rengiamos prakalbos su koncertu. Kalbėtojai yra kviečiami iš Misijos. Prie tų prakalbų yra gana gerai rengiamasi, kad butų galima pabaigti Worcesterio kvotą.

Worcesteriečiai yra gana smarkųs darbuose,jei taip smarkiai atlieka savo darbą.

Worcesterietis.

MONTELLO, MASS.
Žinutės.

Prakalbas laikė atst. Čarneckis, bonų parduota už $600. Prakalbose buvo iššauktas Abračinskas, kad pirks už tukstantį boną jis vienas — mat savąjį nori pareklamuoti, bet pasirodė su 50 dol. Gerb. Čarneckį priėmė labai puikiai, net ir vakarienę rengė trys kunigų gaspadinės: Boston'o, Norwood'o ir Montello's (taip rašė anglų laikraštis).

Šiomis dienomis pabėgo nuo pačios Juozas Vaičiunas. Budamas bolševikas, drįso bėgti pas "buožių valdžią", nors budavo pirmas Lietuvos valdžios ir bonų pirmiko priešas.

Bolševikai yra labai susirupinę, nes jau turės stoti prieš teisėją ir pasisakyti, ką nuveikė bolševizmo labui. Tas jiems netinka, bet Vaitkus nepaleidžia.

Progress čeverykų dirbtuvėje vėl yra politikierių — mat, artinasi metinis susivažiavimas, kožnas nori pasirodyti, "kas aš".

Korespondentas.

CHICAGO, ILL.
Iš Chicagos Padangės.

Sekmadienyje, spalio 23 d., Birutės Draugija statė scenoje komp. S. Šimkaus melodramą "Išeivis". Lošėjai, su mažomis permainomis, buvo tie patys ką ir Šimkaus laikuose lošę. Publikos atsilankė nemažas burelis, lošimas buvo nė pagirtinas, nė peiktinas: kai-kuriose vietose buvo trukumo, kaip tai nerangumas lošėjų, taipgi įvyko klaidos dainose. Bet tas Birutei atleistina, kadangi Birutė šiuom laiku neturi nuolatinio atsakančio mokytojo. Bet jau ta Pulaskio svetainės, tai tegul ją dievai!

Spalio 27 d. Šv.Kryžiaus bažn. svetainėje, Town of Lake, buvo klerikalų prakalbos. Kalbėjo Liet. Klerikalų (Krikščionių-Demokratų) partijos narys M. Bagdonas. Kaip išanksto buvo žinoma, p-nas Bagdonas yra Steigiamojo Seimo narys arba atstovas. Taigi, gerbiamieji, jeigu daug tokių atstovų yra Liet. Steigiamajame Seime, su tokiomis burnomis ir tokia liogika, kaip p-nas Bagdonas, tai, brolyčiai,į ką tas Seimas yra panašus, ir ką jie gali nuseimuoti! Tas žmogelis, kas ne klerikališka, viską juodina, dergia biauriausiais įsireiškimais, tikras "Auksa-Burnis." Jonas Bagdonas turėtų žinoti, kad Amerikos lietuviai nėra verti tokių šlykščių papeikimo žodžių, nes jie gerokai yra parėmę Lietuvą įškovojimui Laisvės.

Spalio 28 d. Chicagos Liet. Tarybos veikiantysis komitetas, susidedantis iš 21 nario, turėjo posėdį, kuriame svarbiausiu klausimu buvo atsisveikinimas su Chic. Liet. Tarybos iždininku p-nu Nikodymu Krukoniu; p. Krukonis turbut veikliausias visuomeniškuose darbuose biznierius Chicagoje, kadangi kiti Chicagos biznieriai, kurių taip daug čia yra, niekuom neprisideda prie viešojo darbo, bet, atpenč, dauguma jų ignoruoja ir tiesiog kenkia, kaip tai rinkime aukų ar tam panašiuose darbuose. Ponas Krukonis yra turtingas žmogus, daug aukojęs Lietuvai turto ir jiegų, dabar važiuoja Lietuvon.

Chicagos Liet. Taryba, išleisdama taip darbštų narį p. Krukonį Lietuvon, davė įgaliojimą su Chicagos Liet. Tarybos Valdybos parašais, kad p. Krukonis Lietuvoje kalbėtų varde Ch. Liet. Tarybos, kuri susideda iš 67 draugijų, 15,000 narių.

Spalio 28 d. A. L. T. Sandaros 25 kuopa turėjo priešseiminį susirinkimą, kuriame gan svarbių klausimų aptarta.

Tarp kit-ko Dr. K. Drangelis davė sumanymą, kuriam gavęs nuo susirinkusiųjų pritarimą, pats įėjo komisijon savo sumanymą įvykdinti, tai yra, kad iki sekančių Naujų Metų prirašyti prie A. L. T. S. 25 kuopos 100 naujų narių. Kaip tas Dr. Drangeliui nusiseks? Sunku pasakyti, bet jo spėkas suvienyjus su gerais norais, galima tikėtis gerų pasekmių — jame užtektinai patyrimo ir energijos, to Chicagoje ir reikia.

Duotas sumanymas ir plačiai apkalbėtas (kurs per tulus asmenis buvo suplenuotas išanksto), kad sekantis A. L. T. Sandaros Seimas butinai įsteigtų arba pereitame seime pradėtąjį A. L. T. S. Politinį Fondą pradėtų vykdinti. Sumanytojai, gavę narių pritarimą, susirinkime paklojo po penkinę ir dešimkę, ir be to pasižadėjo pasidarbuoti. Geistina, kad chicagiečių sumanymą seimas užgirtų, tai yra, įkunytų Politinį Fondą, kuriam chicagiečiai bus parama. Mes, sumanytojai Politinio Fondo, kurie buvome minėtame susirinkime, meldžiame visų 25 kuopos narių prisidėti su penkinėmis ar net ir dešimkėmis, kad kitų kolionijų kuopos nepadarytų mums sarmatos. Chicagiečiai, į darbą!

Spalio 29 d. A. L. T. Sandaros 25 kuopa parengė vakarėlį atsisveikinimui su sandariečiu,gerb. Nikodemu Krukoniu, iškeliaujančiu Lietuvon, ir pasitikimui su ponais Damijonaičiais, grįžusiais Chicagon.

Vakarėlin nedaug svečių atsilankė, kadangi tą vakarą daug panašių pramogų buvo rengiama. Susirinkusieji smagiai laiką praleido, labiausiai klausydamies p. Damijonaičio pasakojimų apie Lietuvą, iš kur jis dabar grįžo ir žada pasilikti neaprybuotam laikuį tarpe chicagiečių

Spalio 29 d. Chicagoje buvo sujungtuvės Dr. S. Biežio su panele Ona Rudauskaite. Dr. Biežis jaunas, inteligentiškas vyrukas, geras gydytojas, plačiai pažįstamas kaipo liaudies ir Lietuvos valstybės rėmėjas, panelė Ona Rudauskiutė plačiai lietuvių visuomenei žinoma, kaipo dora, inteligentiška mergaitė, ir gera dainininkė. Šliubinės apeigos buvo civilės. Chicagiečiai jaunai porai linki laimingos ateities.

Perkuno Išpažintojas.

CLEVELAND, OHIO.
"Čigonai."

Clevelandiečiai ilgai turės atmintyje lapkričio 5 d., nes tą dieną "Liuosybės" choras statė scenon St. Šimkaus operetę "Čigonai". Tai, taip sakant, naujanybė pas clevelandiečius ir neapsiriksiu pasakęs, kad gal ir nepaskutinį kartą tenka panašios rušies veikalus matyti. Nes, kaip teko girdėti, tai "Liuosybės" choras žada ir daugiau panašių veikalų šią žiemą. Sekantis, kaip girdėti, bus "Kaminakrėtis ir Maluninkas". Lauksime išpildant prižadų.

Patsai choras dar yra suvis naujas. "Liuosybės" choro pradžia maždaug tokia: kaip daugumai žinoma, Cleveland'e gyvuoja "Mirtos" choras, kurį tam tikrą laiką vadovavo žinomas lietuviams dainininkas J. Butėnas. Virtus į madą "bolševizmui" ir "Mirtos" chore užviešpatavo lietuviškų chamunistų "diktatura," taip, kad vien tik dailę mylintiems dainininkams neliko jame vietos ir geresni dainininkai su J. Butėnu pryšakyje pasitraukę iš "Mirtos" choro sutvėrė "Liuosybės" chorą, kuris, kaip girdėti, rupįsis vien tik dailės srityje. Panašiam chorui Clevelande butų gana plati dirva. Ir tikimasi, jeigu choras laikysis užbriežto tikslo, visados ras užuojautą Clevelando visuomenėje. Mylintiems dailę yra kaip tik proga prisidėti prie minėto choro ir kelti dailę augštyn.

"Čigonų" pasižiurėti prisirinko pilna lietuvių svetainė, nors buvo ir subatos vakaras. Taipgi didelė agitacija buvo varoma iš lietuviškų darbininkiškų diktatorių pusės. Savo narius žadėjo net išmesti iš draugijų, jei kurie lankysis "Liuosybės" choro vakaran. Panašių žmonių Clevelande netrųksta, kaip iš vyčių, taip ir iš bolševikų pusės, bet žmonės jau pradeda suprasti, ko panašųs apaštalai geidžia.

Teko girdėti, kad ir A. L. T. Sandaros 19 kuopa rengia vakarą ant Sausio 8 d. Loš, jeigu neapsiriksiu — "Undine," K. Puidos 3-jų veiksmų dramą. Lauksime, ir dar kaip.

Tiek šiuom kartu. Ateityje pabriešių daugiau šį-bei-tą iš clevelandiečių gyvenimo.

Te—nis.

BALTIMORE, MD.

Spalio 17 d. Baltimonės lietuvių istorijoje pasiliks istoriška diena, nes tą dieną buvo surengtos didelės iškilmės kaipo atidarymas naujos svetainės, kurią baltimoriečiai pasistatė ir kuri kainuoja apie 200,000 dolerių. Jau 7 val. vak. žmonių pulkai visomis Baltimorės gatvėmis traukė naujos svetainės linkui — visų upas pakilęs ir linksmi veidai, iš kurių lengvai galima matyti didelis pasididžiavimas. 8-tą val. jau svetainėje buvo virš tukstančio publikos, ir dar ilgos eilės tęsėsi nuo langučio, kur tikietai parsiduoda. 8:15 val. muzikantai užgriežė senovės lietuvių karinį maršą ir tuo sykiu iš priešakinio kambarjo išėjo S. B. B-vės vice-pirmininkas pil. P. Lazauskas sykiu su L. Atstovybės nariu gerb. M. J. Viniku. Paskui juodu ėjo ir kiti direkcijos narjai, tarpe kurių buvo daug įžymių amerikiečių. Ėjo visi po du per svetainę. Suėjus visiems ant estrados, dvi mergaitės, pasirėdžiusios, viena Lietuvos vėliava, o kita Amerikos, atnešė ant estrados didelį vainiką. Potam, visai publikai sustojus sudainuota Amerikos ir Lietuvos himnai. S. B. B-vės vice-pirmininkas pil. P. Lazauskas atidarė susirinkimą, trumpais žodžiais primindamas, kad ilgų metų Baltimorės lietuvių troškimas jau išsipildė ir savo svetainę jau įsigijo. Ir perstatė to vakaro vedėją gerb. Dr. Ipalitą Branušą. Tuo tarpu į svetainę įėjo Marylando valstijos senatorius Francis, kurį publika priėmė atsistojimu ir gausiu delnų plojimu.

Užimdamas vietą, trumpai kalba Dr. J. Branušas, pažymėdamas, ką baltimoriečiai atsiekė savo pasišventimu ir vienybe.

Potam perstato S. B. B. prezidentą pil. A. Laukaitį, kuris trumpai apipasakojo, kaip ilgas ir sunkus buvo darbas, kol mes įsigijome šį taip puikų namą.

Potam kalbėjo valstijos advokatas ir senatorius Francis, kuris gana plačiai apipasakojo savo įspudžius iš Lietuvos. (Senatorius Francis pereitą vasarą lankydamasis Rusijoje, atlankė Latviją ir Lietuvą). Pasakė, kad lietuviai yra darbštųs, mandagųs ir demokratiški. Pasakė, kad Lietuva yra pilnai pribrendus ir mokanti save valdyti, ir kad jau niekas daugiau jos nebepavergs.

Senatoriui kalbant, į svetainę atėjo miesto gaspadorius W. J. Browning, kuris tuo ir kalbėjo, pagirdamas Baltimorės lietuvius, kad jie įsigijo tokį puikų namą ir kad lietuviai progresuoja anei biskį nemažiau, jeigu danedaugiau už kitas tautas, primindamas, kad tik vienybėje ir didesnėmis grupėmis tegalima žengti pragreso keliu, ką lietuviai gerai supranta ir daro.

Po tam kalbėjo gerb. M. J. Vinikas, kuris pirmiausia varde L. atstovo ir nuo laisvos ir nepriklausomos Lietuvos pasveikino baltimoriečius, primindamas, kad L. atstovas dėlei labai svarbių valsiybinių reikalų negalėjo pats atvykti. Gerb. Vinikas gana karštai ir sujudinančiai kalbėjo, išreikšdamas džiaugsmą, kad baltimoriečiai įsigijo tokį puikų namą ir linkėjo žengti ir toliau progreso ir kulturos keliu. Užsiminęs apie Lietuvą Tėvynę pažymėjo, kad baltimoriečiai yra gana daug atsižymėję remdami L. nepriklausomybę kaip aukomis, taip ir L. L. Paskola ir meldė, kad neužmirštų ir toliau remti.

Potam kalbėjo dar porą anglų. Visi to vakaro kalbėtojai kalbėjo gana prielankjai lietuviams ir Lietuvai.

Pasibaigus prakalboms, senatorius Francis priėjęs prie merginų, kurios reprezentavo Lietuvą ir Ameriką, sudėjęs abiejų rankas ir iškėlęs į viršų pasakė keletą žodžių, kurių aš nenugir-

dau, nes publika jau buvo sukilus eiti apžiurinėti svetainę.

Po prakalbų prasidėjo balius, kuris tęsėsi iki šeštai valandai ryto. Baliuje po užkandžių - senatorius, majoras ir kiti įžymesni amerįkonai žaidė sykiu su lietuviais ir šoko lietuviškus šokius,o ypač labai pamėgo "klumpakojį".

Ant galo dar turiu pažymėti, kad S. B. B-vės direkcija buvo užkvietus ir vietos kleboną kun. J. Lietuvninką ir parapijos chorą, bet mus klebonas ant tiek buvo partyvis, kad nė pats neatėjo, nė choro neleido.

Čia štai kas reikia pasakyti musų klebonui: Viešpatie, atleisk jam, nes jis nežino, ką daro! P. Jaras.

CHICAGO, ILL.

Bridgeportas.

Rodos dar taip nesenai, o vienok jau 25 metai prasilinko, kaip įsikure Chicagoje Bridgeporto lietuvių kolionija.

Šiandien Bridgeportas Amerikos lietuviams yra žinomas nuo Atlantiko iki Pacifiko, ir joks lietuvis, iš kur jis nebutų, ai kur jis nevyktų, jei tik važiuoja per Chicagą, tai traukte traukia jį atsilankyti Bridgeporte pas savuosius, pas lietuvius paviešėti arba ir svarbesnius reikalus atlikti.

Visos Amerikos lietuviai žiuri, ką Chicagos Bridgeportas veikia ir jų darbuotę pamėgdžioja. Žodžiu, Chicagos Bridgeporto lietuvių kolionija yra keliavedė viso Amerikos lietuvių judėjimo.

Ir ko čia nėra: advokatų, gydytojų, inžinierių, dentistų, visokiariopos rušies pramoninkų-vertelgų, gražių didelių namų, kurie išimtinai priguli lietuviams. Tuose namuose yra visokiapiopos rušies ofisai ir krautuvės, teatrai ir sueigoms svetainės.

Bet užvis svarbiausia įstaiga, kuri išimtinai yra rankose lietuvių, tai **Universal State Bankas.** Amerikonai, matydami, kad Universal State Bankas milžiniškai greit auga, norėjo žut-but paveržti ir pasigriebti į savo rankas, kad tuo priversti lietuvius ir vėl jiems turtus krauti.

Bet štai tikras lietuvys tėvynainis Juozas J. Krasauskas superka nuo sviruojančių p. Direktorių šėrus, suviršimto tukstančių dolerių vertės ir Universal State Bankas tampa ant visados tikra lietuvių įstaiga.

Šiandien smagu turint reikalas su banku,įeiti ir jausties,kad tai musų, lietuvių, vienintinė gražiausia ir turtingiausia įstaiga.

Mes, lietuviai, turim netik remti tąją įstaigą, bet turime buti dėkingi p. J. J. Krasauskui, prezidentui Universal State Banko, kad sykį ant visados akysna Amerikonų pažymėjo, kad tai lietuvių, o ne svetimtaučių įstaiga.

Tai didelis žingsnis lietuvių ekonomiškame tobulinime pirmyn!

Dar sykį atkreipiu domą Bridgeporto ir apielinkės lietuviams — remkite savą įstaigą, gana vergauti ekonomiškai svetimtaučiams.

Dr. A. L. Graičiunas.

REMKITE VIENMINČIUS TĖVYNĖJE.

Dr. D. Alseika išvažiuodamas Lietuvon paliko man keletą certifikatų "Varpo" B-vės šėrų. Šėrai parsiduoda po $12.00. "Varpo" B-vės tikslas, tai leisti knygas ir laikraščius, dabar jau leidžia "Lietuvos Ukininką" ir "Varpą" vėliaus įsteigs daugiau. Tad gerbiami sandariečiai yra kviečiami paimti po kelis šėrus. Juk čia nėra dovana, tik įvesdinimas pinigų, kurie neša didelį pelną. Viena, turėsime sau didelį pelną, o antra, tai paremsime savo vienminčius Tėvynėje. Pinigus siųskite:

K. J. PAULAUSKAS,
"Varpo" B-vės Įgal.,
327 E St., So. Boston, Mass.

LIETUVOS ŽINIOS.

RASEINIAI. Iš mokytojų gyvenimo. Jau kelinti metai, kaip musų Raseinių gimnazijoje darbuojasi mokinių kuopelės. Jų buvo dvi: "ateitininkų" ir "mokinių lavinimosi kuopelė." Pastaroji pernai rudenį pasivadino "Atžala" ir pasirinko sau prakilnų obalsį: "Lavintis ir kitus lavinti." Kuopelė nepartinė, politika neužsiimdavo.

Mokiniai "ateitininkai," kurie yra kunigų globojami, kreivai į mus žiurėjo ir vadino bedieviais, aušrininkais ir k. Bet tas nieko negelbėjo: "atžalininkai" sparčiai žengė pirmyn, ir "ateitininkai" visu kuo užpakalyje liko. Baigiantis pernikščiams mokslo metams patsai gyvenimas privedė prie to, kad "atžalininkai" turėjo apsibriežti, nustatyti sau principus - pradus. Tas ir buvo padaryta prieš atostogas paskutiniame susirinkime. Musų principai (tikslai) panašųs į prieškarinių "aušrininkų" principus; individualizmas (savitumas), tauta, visuomenė, tikyba ir dora. "Atžala" stiprėjo. "Ateitininkai" ir visi kiti kuniginiai pradėjo nerimauti. Jų vadas St. Lipčius paleidė sieksninį davatišką liežuvį tėvų taryboje ir įskundė musų "Atžalą" žvalgybos skyriui. Mokytojai dalyko neištyrė. Ir štai š. m. rugp. 26 d., vos tik mokslui prasidėjus, gauname iš direktoriaus įsakymą, kad "Atžala" dviem mėnesiams turi buti panaikinta. Tą darbą atliko tėvai ir mokytojų taryba.

Taip pat uždraudė ir jaunesniųjų draugų lavinimosi kuopelę "Atžalėlę."

Čia apsireiškia grynai kuniginė klerikalinė politika. Norima visus mokinius mokyti ir lavinti sulig kunigišku kurpaliu. Jie bijo ir nenori laisvesnės minties, tikrojo mokslo... Ardydami tas dvi kuopas, jie mano visus "ateitininkais" padaryti su tėvų ir net žvalgybos pagalba. Negražu ir nedora!... Bet jie užmiršta dainiaus žodžius:

"Nebeužtvenksi upės bėgimo...
Nebsulaikysi jauno kilimo"...

L. S-as.

ZARASAI. Lenkų kalba bažnyčioje. Čia nuo seniau įvesta mada laikyti vienas pamaldas lietuvių ir kitas enkų kalba. Ir budavo vieną sekmadienį pirma lietuvių kalba, o kitą lenkų kalba. Liepos 17 d. turėjo giedoti lietuvių kalba. Susirinko lietuvių giesmininkai, bet kunigas išėjęs užgiedojo lenkiškai "Aniol Panski" ir giedoti pradėjo lenkai, o lietuviai nulipo žemyn ir išėjo. Tik ir drąsa kunigo!

Buvęs.

Liet. Žemės Ukio D-jos steigiamasis susirinkimas bus spalių 16 d., 2 val. po pietų, Kaune. Dienoktvarkė tokia: 1) susirinkimo prezidiumo rinkimai, 2) steigėjų pranešimas, 3) susipažinimas su įstatais, 4) žemės ukio stovis ir artymiausios jo perspektyvos, 5) d-jos veikimo pleno nustatymas, 6) valdybos ir revizijos komisijos rinkimas, 7) sumanymai. Atskirais klausimais darys pranešimus agronomai: J. Tubelis ir J. Kriščiunas ir koperatinįnkas V. Zakarevičius ir k. Į susirinkimą yra kviečiami visi atsilankyti, o ypatingai žemės ukio d-jų atstovai.

Organizacinė Komisija.

Parvežė varpų. Parvežė iš Rusijos 100 varpų, išvežtų karo metu iš Lietuvos bažnyčių į Rusiją.

ŠAKIAI. Švietimo reikalai. Švietimas Šakių apskrityje gana aukštai stovi. Liaudis noriai leidžia vaikus į mokyklas. Šakių apskrityje randasi apie 80 pradžios mokyklų. Šįmet įkurtos dar kelios naujos mokyklos. Kai-kuriuose valsčiuose, pavyzdžiui, Plokščių, Lukšių, randasi net po 6 ar 7 mokyklas, kurios žiemos metu buvo pilnutėlės vaikų. Instruktorius Geniušas rimtai ir teisingai atlieka savo pareigas ir lanko mokyklas. Apskrities Švietimo Komisija uoliai rupinasi mokyklų padėtim ir dažnai kviečia mokytojų konferencijas. Taip, šį rudenį jau buvo dvi konferencijos, butent: profesinės mokytojų sąjungos reikalais, rugpiučio 31 dieną, dar neprasidėjus mokslui ir, bendra visų mokytojų konferencija, rugsėjo 16 d., jau prasidėjus mokslui. Konferencijos praeina linksmai ir gyvai ir jose buvo paliesti visi svarbesnieji mokyklų ir mokytojų reikalai.

Šakių apskrities mokytojai gana veikliųs. Daugelis mokytojų turi cenzą: vieni iš jų dar buvę Veiverių mokytojų seminarijos auklėtiniai; kiti įgijo cenzą belaikydami vasaros mokytojų kursus Jurbarke. Profesinėn sąjungon priklauso 67 mokytojai. Be to mokytojai beveik kiekviename valsčiuje turi savo kuopeles ir švietimo komisijos skyrius. Kai-kurie mokytojai dalyvauja net valsčių savivaldybėse, o vienas iš jų, butent Pavalkis, Morkų mokytojas, tapo išrinktas apskrities Tarybon. Be to, dar kai-kurie mokytojai suruošia kursus suaugusiems ir vakarėlius vaikams.

Juozas Usas.
("Lietuvos Ukininkas").

Lietuvos Laisvės Bonas, tai piliečio dvasios stiprybė. Bolševikas bijo Laisvės Bono, nes jisai yra dvasios vergas.

Dailės Mylėtojams!

Senai laukiamos komp. M. Petrausko 5-kių metų "Kanklės" jau atspausdintos, kurios galima gauti "Sandaros" Adm.

"KANKLIŲ" KAINA:
Puikiai audeklo apdarais $5.00
Tvirtais popiero apdarais $4.00.

"KANKLIŲ" ĮTALPA TURINYS:

1) Aras; 2) Valia, Valužė; 3) Naujoji Gadynė; 4) Kriputis-Šokis; 5) Dainius; 6) Rudens Lapai; 7) Daina be žodžiu; 8) Jausk ir Mylėk; 9) Klupakojis; 10) Suktinis-Šokis, 11) Neverkit pas kapą; 12) Vai Nerčia Laužo; 13) Vai ruta rutelė; 14) Kur tas Šaltinėlis; 15) Prirodino seni žmonės; 16) Mielaširdystė - Duettas; 17) Spragilų Dainelė - Duettas; 18) Pasaka; 19) Norkturnas; 20) Metai po Mentų; 21) Eglė, Žalčių Karalienė; 22) Leidžias Saulelė; 23) Strazdelis; 24) Eisiu Mamei pasakysiu; 25) Valio Dalgelė; 26) Atneša Diedas Kukulių Viedrą; 27) Kur Josi; 28) Šokis - Žaislas — Noriu Miego; 29) Seno Diedelio; 30) Be Laimužės; 31) Geismai ir Svajonės; 32) Jurių Bangos; 33) Jaunoji Lietuva; 34) Pasakyk Lietuva, Mylimoji; 35) Dainuosiu, kad mirę Sukiltų; 36) Kalvis; 37) Kaitink Šviesi Saulute; 38) Adomo Vargai; 39) Nakties Rasa; 40) Girių Paukšteliai; 41) Skamba Kankliai ir Trimitai; 42) Šią Naktelę; 43) Bernužėlį Nes'valkiok; 44) Suktinis - Šokis; 45) Rudens Meliodija; 46) Vakaras; 47) Atėjo Žiemelė; 48) Dainiaus Testamentas; 49) Ilgu, Ilgu; 50) Man Skaudėjo Širdis; 51) Ant Kalno Karklai Siubavo; 52) Žalioj Lankoj; 53) Kikylis; 54) Laimingas, Didus; 55) Oi, Motute, Ma!; 56) Kaip Skiedra ir Pluta Nemunu Plaukė; 57) Gersim, Broliai, Ulevosim; 58) Manequin'ų Šokis.

Tai yra vienas milžiniškas dailės leidinys, kokio iki šiol lietuviai dar nėra turėję. Kadangi tokio didelio leidinio išleidimas daug lėšavo, tokiu budu sulyginus su jo verte, visai mažas skaitlius likos atspausdinta, o parsiduoda labai sparčiai ir tikimės, kad greitu laiku gali pritrukti.

Norinti įsigyti, pasiskubinkite, kol dar nevėlu.

Sykiu su užsakymu pinigus siųskite sekančiu antrašu:

"SANDARA,"
327 E St., So. Boston, Mass.

Laivakortės vėl pabrango

Į Hamburgą ir Bremeną $125.00
Į Liepoją $145.00
Į Piliavą-Karaliaučių.. $135.00
War Tax $5.00.

PINIGŲ SIUNTIMAS:
Kalėdoms 1000 auksinų už $7.50

Pinigus Lietuvoje gauna laike 25-30 dienų.

P. MIKOLAINIS,
53 HUDSON AVE.,
BROOKLYN, N. Y.

Pasiskubinkite!

Senai laukiamos 5-kių metų "KANKLĖS" jau gatavos visos vienoje knygoje 6x9 formato su gražiais audeklo apdarais $5.00; su popiero apdarais $4.00. Mažas skaitlius likos atspausdinta ir labai sparčiai parsiduoda. Tad norintieji gauti tą puikų muzikalį veikalą pasiskubinkite. Siųskite pinigus sekančiu antrašu:

"SANDARA,"
327 E Street, So. Boston, Mass.

VISUOMENEI SVARBU!

Visi reikalaukite "VANAGO" No. 12, kuriame rasite iš korto dokumentus, aiškiai parodančius, kur J. S. Vasiliauskas padėjo Susivienyjimo L. R. K. A. 40,000 dolerių.

O kituose "VANAGO" N. N. rasite dar **žingeidesnių dalykų!—**

"VANAGO" kaina 2 dol. metams, 1 dol. pusei metų ir 15c. N. Reikia užsimokėti iškalno. Gausi "VANAGĄ" po du kartu į mėnesį. Rašyk:

"VANAGAS,"
R. F. D. 24, Box 109, So. Akron, Ohio.

ATLAS CLOTHING CORPORATION

Didžiausia ir garsiausia išdirbystė visokios rušies rubų Naujoj Anglijoj. Musų išdirbimas yra kuogeriausias ir prekės visiems prieinamos. Norėdami siutų, spring - overkotų, arba reinkotų, kreipkitės pas mus, o busite užganėdinti. Musų ofis ir dirbtuvė yra ant

343 BROADWAY SOUTH BOSTON, MASS.
(2-ros ir 3-čios lubos).

Klausk Prekėjo apie
$5,000.00
Perfection oil Heaterio Kontestą.

Szalti Rytai Padarytį Smagiais

Kodel nesirengiate šiltam kambaryje. kurį prišildo Perfection Heater? Kur tik jums reikalinga, ten Perfection Heater permaina šaltį į šilumą, į trumpą laiką. Dega aštuonias valandas su vienu galionų Socony kerosinos.

Perfection Heater yra geriausias, paklausk savo pirklio.

Del Geresnių Pasekmių Vartokite Socony Kerosina

PERFECTION
Oil Heaters
STANDARD OIL CO. OF NEW YORK

Laiškai Lietuvon

Kam rašyti laiškus Lietuvon ant prasto popiero, kadangi "Sandaros" Administracijoje galima gauti puikių laiškams popierų su gražiomis kvietkomis ir puikiausiomis eilėmis, kurias dabar atspausdinome. Kaip va:

LINKIU JUMI LAISVOS LIETUVOS; Į TĖTYNĘ; MUSŲ VILNIUS; PASVEIKINIMAS (Lietuva Tėvynė. Musų); ATMINIMAS LIETUVOS; SKUBĖKI LAIŠKELĮ; PAS GIMINES; PAS TĖVUS; PAS BROLĮ.

Visi laiškai su naujausiomis eilėmis parsiduoda po 5c., 12 už 50c. Daug imant duodame nuošimtį.

"SANDARA,"
327 E Street, So. Boston, Mass.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

H. CABITT,
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

BIZNIERIAI IR PROFESIONALAI GARSINKITĖS "SANDAROJE."

Tel. S. B. 2488
DR. J.C. LANDŽIUS - SEYMOUR
LIETUVIS
Gydytojas ir Chirurgas
506 Broadway, S. Boston, Mass

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

Dickinson 3995 M.
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
Valandos: Nuo 9 iki 11 A. M.
" 1 " 3 P. M.
" 7 " 8 P. M.
Nedeliomis " 10 " 3 P. M.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H.S. Stone O.D.
Akiu Specijalistas.
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu. South Boston.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 8
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Dr. Tessmer
DENTISTAS
306 Main St., Worcester, Mass viršui "Iver Johnson" kautuvė
Patyręs dentistas, prieinamos kainos. Atdara subatom po pietų. Nedėliomis pagal sutartį. Telephonas Park 3310

F. KLEIN L. HOFFMAN
Lietuviška Krautuvė
BUFFALO FURNITURE STORE
Furniture Repaired and Postering
579 Grand Ave., Tel. Lib. 8515
Home address: 23 Chadem St.
NEW HAVEN, CONN.

Ar Jus Kankina Pleiskanos?
NAUDOKITE *Ruffles*
Ar Jums Galvos Oda Niežti?
NAUDOKITE *Ruffles*
Ar Jųsų Plaukai Slenka?
NAUDOKITE *Ruffles*
Ar Jųs Norite Apsaugoti Juos?
NAUDOKITE *Ruffles*
Užlaikymui savo plaukų gražiais ir tankiais
NAUDOKITE *Ruffles*
Užlaikymui galvos odos sveikai ir švariai
NAUDOKITE *Ruffles*

Ruffles galima gauti visose aptiekose po 65c. bonką, arba tiesiog iš išdirbėju per paštą už 75c. bonką.
F. AD. RICHTER & CO.
3rd Ave. & 35th St. Brooklyn, N. Y.

Vietos žinios.

PROTESTO MITINGAS.

Pereitos nedėlios (lapkr. 13 d.) vakare istoriškoje Fanueil Hall svetainėje buvo masinis lietuvių mitingas išnešimui protesto prieš lenkų žiaurumus jų užimtuose Lietuvos kraštuose. Mitingas prasidėjo 7:30 val. vakare ir tęsėsi iki 11 val. Pirmsėdžiavo A. Ivaškevičius.

Mitingas buvo pasekmingas ir labai įspudingas, nes jame dalyvavo daugelis įtekmingų amerikiečių, kaip kongresmonas Gallivan, pagelbininkas District Attorney'o atstovas Stone, atstovas nuo miesto majoro Jerry Watson, kandidatas į majorus John R. Murphy, advokatas Nils T. Kjellstrom (švedas), Wm. J. Sanders ir kiti lietuvių draugai iš svetimtaučių.

Kalbėtojai išėjo sekančioje eilėje: M. Vienis, studentas N. Rastenis, Wm. J. Sanders, B. Ajauskas (iš Brighton), advokatas F. Kalinauskas, D-ras Landžius, adv. W. F. J. Kavaliauskas (Howard), redaktorius V. J. Šliakys, kongresmonas James A. Gallivan, konsulis Jerry Watson, atstovas Elius Stone (pag. District Attorney), D-ras P. Jakimavičius, advokatas Nils T. Kjellstrom (švedas), J. Gegužis, advokatas F. J. Bagočius ir kandidatas į majorus J. F. Morphy.

Žmonių buvo į porą tukstančių, bet kad buvo tikėtasi tokiam svarbiam reikale bent 10,000, t. y. buvo tikėtasi, kad netik svetainė bus prisigrudus, bet ir išlaiko bus minios, kurioms reikės lauke kalbėti, tad vienaskitas kalbėtojų stebėjosi, delko ne ganėtinai žmonių susirinko. Pirmsėdis A. Ivaškevičius paaiškino, kas kaltas už tokį lietuvių apsileidimą. Sako, kad kun. Urbanavičius nors išsyk apsiėmė išvien eiti ir pasižadėjo net kalbėti, ir buvo pasirašęs po pirmais plakatais, bet vėliaus kažin delko išsižadėjo vienybės ir pereitos pėtnyčios vakare sušaukė į bažnytinę svetainę saviškius, kurių atėjo mažas pulkelis, su kuriais jis vienas sau išnešė protestą. Kad Ivaškevičius prašė kun. Urbanavičiaus (telefonu) užsakyti šį susirinkimą bažnyčioje, kun. Urbanavičius atsisakęs taip padaryti. Gi laikraštis "Darbininkas" darė visokias kliutis, kad šis susirinkimas nepasisektų, nors jo redaktorius Gudas pats buvo pasirašęs po pirmais plakatais. Negana to, kad "Darb." neapsiėmė talpinti apskelbimą, šį susirinkimą užšaukiantį, bet dar tyčia paskelbė melagingą žinią, buk nedėlios vakare,kada turėjo buti lietuvių protesto mitingas Fanueil Hall kalbės koki anglai, nieko su lietuviais neturinti. Tokios žinios suklaidino lietuvius: vieni manė, kad jei vakare bus anglų susirinkimas, tai lietuvių protesto mitingas turės buti po pietų, tad po pietų ir rinkosi lietuvių minios į Fanueil Hall, bet atrodo, kad ten lietuvių mitingo nėra. Kiti gi, remdamiesi "Darbininko" žinia, pamanė, kad lietuviams nepasisekė gauti Fanueil svetainė — ir jie liko namie. Pasidėkavojant judošiškiems Želigowskio agentų darbams į protesto mitingą susirinko nedaugiau 2,000 lietuvių. Kad p. Ivaškevičius paklausė, kas daryti su tokiais išgamomis, susirinkusieji vienbalsiai sušuko: "nubausti! nubausti!"

Išėjęs kalbėti adv. Bagočius užtarė už kaltininkus: "Darb." redaktorių Gudą ir raštininką Kneižį. Sako — jų bausti nereikia, nes jau pati gamta jiedviems gemant ar da prieš gimimą juodu nubaudė: vienas 3 pėdų ir 2 colių neužauga, o antras išrodo tarsi nukryžiavotas, o juodviejų protai dar skurdesni už jų mizernus kunelius. Tų dviejų nykštukų — sako Bagočius — reikia pasigailėti, ir protesto mitingui neužsiimti tokiais mažmožiais. Šis mitingas turi svarbių dalykų atlikti — išnešti protestą prieš lenkus.

Pagamintą protesto tekstą angliškai perskaito p. W. J. Sanders, lietuvišką protesto vertimą ant vietos padaro Bagočius ir susirinkimas vienbalsiai priima protestą.

Po protesto priėmimo dar kalba Bagočius, paskui susirinkusieji pagieda Amerikos ir Lietuvos himnus ir išsiskirsto.

Sekantis protestas buvo vienbalsiai priimtas masiniame lietuvių mitinge lapkričio 13 d., Fanueil Hall svetainėje, Baston'e:

(Protesto tekstus rasite ant 4 puslapio).

AUKOS PROTESTO MITINGAMS.

Padergimui iškaščių Protestų mitingų geros valios lietuviai nepasigailėjo savo skatikų. Mitinge Lietuvių Svetainėje, lapkr. 6 d. yra suaukota $68.45. Svarbesnes aukas davė sekantieji: J. Sokas $10.00; A. Klimanauskas $1.00; F. Kalinauskas 1.00; P. Balčiunaitė 1.00; Dr. J. L. Pašakarnis 2.00; Z. Gedaminas 1.00; J. Palaima 2.00;A. Jereškevičius 5.00; M. Vienis 5.00; K. Vileišis 1.00; S. Vaitkus 1.00.

Lapkričio 13 d. dovanų susidarė $63.39.

GERIAUSIA FARMA

Mass valstijoje, tiktai 16 mylių nuo Bostono. Ta ukė turi buti parduota šį mėnesį, nes savininkas negyvena ant jos, todel parduos $30,000 vertės farmą už $15,000 ir gal prisiims kokius $7500 įmokėti. Žemės yra 105 akeriai; 20 karvių, 3 arkliai, 1 bulius, 3 jaunos karvutės, 5 veršiai, 67 tonai šieno, didelė kutė, 15 kambarių namas su naujos mados įtaisymais ir šiluma. Daug visokių ukiškų įrankių ir mašinų. Kam yra reikalinga pirkti tokią farmą, tai nėra geresnės progos daryti gerą biznį pardavinėjant pieną tarpe lietuvių arti Bostono. Taigi kas turite pinigų gerokai, pasiskubinkite kuo greičiausiai matyti mus, nes gal savininkas parduos tą ukę ir pigiau, nes jis yra turtingas amerikonas biznierius.

A. IVAŠKEVIČIUS,
361 West Broadway, So. Boston,
Mass. Tel. S. Boston 605 ar 1337.

NAMAI IR FARMOS UŽ ŠĖRUS

Musų agentura padarė speciališką namų ir farmų išpardavimą. Jei turite nusipirkę įvairių kooperacijų ar kompanijų šėrų arba Liberty Bonų, kurie dabartiniu laiku stovi žemiau originališkos vertės, pirkite namus ar farmas per musų agenturą, jusų šėrai bus priimti už pilną vertę, kaipo dalis (cash) įmokėjimo.

Pasinaudokite šia proga! Užsisakykite anglių per musų agenturą, pakol pigųs! (48)

A. J. KUPSTIS,
Vedėjas.
AGENTAI:
Juozas Maurušaitis, Antanas Lakačauskas, Stanislovas Grubliauskas, Adolph Nemasky, Alex Andrulis, Lawrence Miluskis.
332 W. Broadway, So. Boston.

MASSACHUSETTS APŠVIETOS DEPARTAMENTAS
Imigracijos ir Suamerikonizavimo Skyrius.
Ofisas:
213 STATE HOUSE, BOSTON.
Įsteigta valstijos dovanai informavimui, patarimui ir nurodymui svetimtaučių.

Pagelba išsiimant ir recordinant oficialius raštus. Padaromos aplikacijos išsiėmime pirmųjų ir antrųjų popierų. Išgaunami atvažiavimo paliudyjimai. Prisiegos pagaminimas Imigracijos taisyklės ir teisės išaiškinamos. Skriaudų klausime ištyrimas yra Notary Public.

Angliai!

ANGLIAI labai geri iš A. Ivaškevičiaus, 361 Broadway, S. Boston, Mass.

PEKARNĖ

Namas del 3 šeimynų su dvejais pečiais, 2 automobiliai ir 1 vežimas su geru arkliu. Turi buti greitai parduota. Prekė labai pigi ir tiktai $1500. įmokėti. Kreipkitės pas.

A. IVAŠKEVIČIĄ,
361 West Broadway,
So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 605.

Pirkit Pigiai.

Turi buti parduotas trumpame laike 6 šeimynų kampinis namas,turintis naujos mados įtaisus, elektriką, puikiausioje vietoje, So. Bostone, arti marių ir miesto maudynių. Prekė ir išlygos labai pigios.

3-jų šeimynų namas su visomis vigadomis ir šiluma; prieš ir užpakalio piazai; didelis daržas, arti karų ir bulivardo. rendos neša $81 per mėnesį. Prekė $6500, tik $500 reikia įmokėti.

Naujas 2-jų šeimynų namas su visomis vigadomis, šiluma ir elektros šviesomis, prieš ir užpakalio piazais; labai gražioje vietoje, Medford Hillside. Prekė $6500. Geresnės progos nelaukite, jeigu norite gyventi naujame name su $500 įmokėjimo.

Geras pirkimas — 3-jų šeimynų 12 kambarių, atsakantis namas su gerais toiletais ir skalbynėmis, didelis jardas ir patogiausia vieta So. Bostone, arti krautuvių, mokyklų, bažnyčių ir karų. Prekė tik$4500, ir $1000 įmokėti.

Del greito pardavimo, 6 šeimynų medinis namas labai gražioje vietoje, jame randasi visi naujos gadynės įtaisai, kaip tai: gazas, pečiai, maudynės, skalbynės, steam šiluma ir verandos; didelis lotas žemės; rendos neša $275 per mėnesį. Prekė $15,000, įnešti reikia tik $3000, ir likusius ant lengvų išmokėjimų.

3-jų šeimynų medinis namas, 17 kambarių, visos vigados, maudynės, pečiai, skalbynės, piazai, šildomas pečius, geriausioje vietoje So. Bostone, arti jurių ir parko, turi buti parduotas šioje savaitėje, nes savininkui reikia pinigų. Prekė $8500, $3000 įnešti.

3-jų šeimynų 17 kambarių medinis namas, su visomis naujomis vigadomis, didelis lotas žemės ir cementinis garadžius del 2 automobilių, puikiausioje vietoje Dorchesteryje; savininkas išvažiuoja į vakarines valstijas ir turi parduoti greitu laiku. Tik $2500reikalauja įnešti, likusius ant lengvų išlygų.

Mainys Ant Farmos.

3 mediniai namai su visomis vigadomis, puikioje vietoje, Bostone, Farma tur but netoli iš Bostono.

Gera Farma

Viena iš geriausių farmų Mass. valstijoje, tik 16 mylių nuo Bostono; 100 akerių geriausios žemės, didelis sodas, 16 kambarių stuba su šilume, maudynėmis ir elektros šviesa, didelė kutė (pastogė) ir vištininkai, visoki pakinkymai, mašinos, plugai ir visoki reikalingi įrankiai del apdirbimo ukės; 20 geriausių melžiamu karvių, 5 veršiai, vienas užregistruotas bulius ir 3 arkliai; daugybė šieno del gyvulių, irgi ant pardavimo. Savininkas yra turtingas biznierius amerikonas, ir todel nuo tokio žmogaus bus galima pirkti labai pigiai. Farma yra verta sau mažiausiai $30,000, bet ant greito pardavimo savininkas sutinka parduoti už $20,000 dol., bet gal bus dar ir pigiau; reikia įmokėti apie pusė prekės arba mažiau.

Todel, kas norėtų turėti gerą ukę arti Bostono, tai yra auksinė proga pirkti ukę pigiai ir lietuvių apgyventoje vietoje. Greta tos ukės yra keletas lietuviškų ukių ir todel tokioje vietoje butų labai smagu gyventi. Su kokiais $6000 arba $7000 dolerių važiuokite tuojaus į Bostoną be atidėliojimo laiko, nes tokia ukė bus greitai parduota. Kreipkitės į musų pirmutinė ir dabar didžiausią Lietuvių Agenturą Bostone

LITHUANIAN AGENCY

A. Ivaškevičius
361 Broadway, S. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 605 — 1337 — 31.

Auksinai Labai Pigųs

Niekad nebuvo taip pigųs. Mes patariame dabar pirkti perlaidas dėlei Kadėlų.

Vieta pirkimui esą ten, kur kaina žemiausia ir patarnavimas užtikrintas. Šias salygas visuomet rasite pas

LIETUVOS PREK YBOS BENDROVĘ,
414 Broadway, Boston 27, Mass.

16-TAS METINIS

BALIUS!

RENGIA CAMBRIDGE'IAUS LIETUVOS SUNŲ DRAUGIJA
THANKSGIVING DAY
CYPRUS SALĖJE,
40 Prospect Street, Cambridge, Mass.
PRADŽIA 2 VAL PO PIETŲ.

Tai bus linksmas balius, nesgriežš ALGIRDO ORKESTRA iš Montello, Mass.

METINIS APVAIKŠČIOJIMAS
MILŽINIŠKAS ISTORIŠKAS TEATRAS

"ŽIVILĖ"

5 AKTŲ, 7 ATIDENGIMŲ DRAMA
RENGIA LIETUVIŲ KOOPERACIJOS BENDROVĖ
Bus Sulošta Padėkavonės dienoje (Thanksgiving Day),

LAPKRIČIO-NOV. 24 d., 1921

BRIGHTON'O LIETUVIŲ LIAUDIES NAME,
26 Lincoln Street, Brighton, Mass.
PRADŽIA 2 VALANDĄ PO PIETŲ.

22-ras Metinis Balius

RENGIA LIETUVIŲ ŪKĖSŲ KLIUBAS
PADĖKAVONĖS DIENOJE,

LAPKRIČIO-NOV. 24d., 1921

LIETUVIŲ SALĖJE
Kampas E ir Silver Sts., So. Boston, Mass.
PRADŽIA 2-rą VAL. PO PIETŲ
Ir trauksis iki vėlai nakties.

GERBIAMIEJI:—

Šis balius bus labai puikus, nes geriausia muzika, susidedanti iš šešių ypatų griežš linksmiausius šokius. Taipgi reikia nepamiršti, kad tai bus paskutinis balius prieš adventus, tad nepamirškite atsilankyti.

Visus kviečia, RENGĖJAI.

PINIGŲ KURSAS ATPIGO

SIŲSKITE PINIGUS Į LIETUVĄ

$5.50 už 1,000 auksinų.

Pasinaudokite žemu kursu ir sušelpkite gimines. Pinigus pristatome į artimiausį Lietuvoje Paštą.

Kurie norite kad greitai gautų kreipkitės ypatiškai ar per laiškus į

BALTIC STATES FINANCE CO.

357 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

LIETUVIŲ MUZIKOS KONSERVATORIJA

Muzikos mokslas prasidėjo. Jaunesnieji, ypač, turi prasilavinti muzikoje: nedaugelio geidžianti — tegul nors gaidas išmoktų. Kas daugiau nori pažinti muzikos meną, tam yra šie mokslai: dainavimas, teorija kompozicijos, chorvedystė, pianas, smuika ir kiti instrumentai.

10 lenkcijų dainavimo ..... 15 dol.
10 lekcijų chorvedystės ar teorijos kompozicijos .. 15 dol.
10 lekcijų ant bile instrumento ..... 13 dol.

PASTABA: Kurie paviriku ima lekcijas nuo Spalio mėnesio iki pabaigai Birželio, tie gauna pigiau.
Ad.: 769 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.
MIKAS PETRAUSKAS, Vedėjas.

GERA DUONA.

Tam, kas ją moka gerai iškepti. Tukstančiai lietuvių So. Boston'e nori geros duonos, bet mažai yra bekerių, kurie galėtų padaryti tikrą lietuvišką duoną. Todel yra gera proga geram bekeriui daryti milžinišką biznį Boston'e. Turim ant pardavimo gerą bekernę su dviem pečiais, du trokai ir kitoki reikalingi įrankiai. Parsiduoda visai pigiai ir ant lengvų išlygų. (46)

LITHUANIAN AGENCY,
A. Ivaškevičiaus Ofisas,
361 Broadway, S. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 605.

Išagzaminuoju Akis Pritaikau Akinius

Galvos skaudėjimas ir kitoki negeistini apsireiškimai kuno tankiai paeina nuo nuvargusių akių.

Duok savo akis išegzaminuoti patyrusiam optomtristui. Vienintėlis lietuvis optometras (akių specialistas) Naujoje Anglijoje.

J. L. PAŠAKARNIS O. D.
Ofisas ir Gyvenimas:
377a Broadway, cor. E Street,
SO. BOSTON, MASS.

Ofiso Tel. S. B. 441
Residence W. Newton 1016-R.

Lietuvys Advokatas

Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.

FRANAS J. KALINAUSKAS,
414 Broadway, S. Boston, Mass.
(Virš Prekybos Bendrovės).

Strand Lunch

Puikiausia Lietuviška VALGYKLA So. Bostone. Švariai viskas užlaikoma. Valgiai visados švieži ir skaniai pagaminti.

Taigi ateik, o persitikrinsi.

K. BLINSTRUBAS, Prop.
304 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

KASDIENINIS MAISTAS VISIEMS REIKALINGAS

Žinomas senas biznierius
ANT. NAUJOKAITIS
208 West Fifth Street, South Boston, Mass.

ATIDARĖ visokių produktų krautuvę, kaip tai Mėsos Markėtą ir Grosernia. Kviečia visus apielinkės lietuvius kreiptis su pirkimu maisto ir kitų smulkmenų, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavimą.

DEL VISŲ!

Taisau visokius čeverykus vyrų, moterų ir vaikų. Gali vaikščioti taip kad su naujais. Padarau stiprai ir gerai ir pigiai. Užeikite del persitikrinimo. Visiems patogi užeiga, arti Lietuvių salės.

P. BUTKEVIČIUS,
301 E St., So. Boston, Mass.

Puiki Lietuviška
UŽEIGA
pas
ANTANĄ TAMULEVIČIŲ
300 Broadway, S. Boston Mass.